Edgar F. Cyriax

MINNEN

FRÅN

STOCKHOLMS GYMNASTIKFÖRENINGS

RESA

SOMMAREN 1880.

af
Elis Eriks

Pris 1 krona 50 öre.

MINNEN

FRÅN

STOCKHOLMS GYMNASTIKFÖRENINGS RESA

4—25 AUGUSTI 1880

HEMFÖRDA OCH SAMMANFATTADE

AF

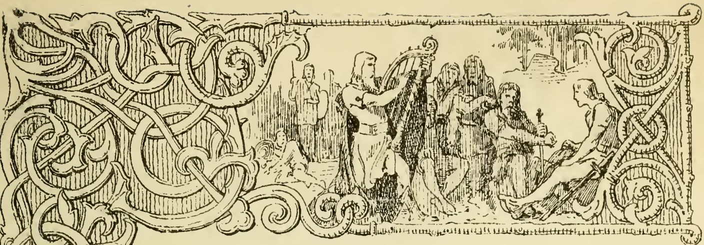
ELIS ERIK.

"Cherchons la force et la santé,
C'est par elles que l'esprit vibre;
Dans un corps sans virilité
L'intelligence n'est pas libre."

STYRELSENS REDOGÖRELSE FÖR FÄRDEN.

BILAGOR.

STOCKHOLM, 1880.
KONGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Thorsten Nordenfelt.

Der drager ut en skara djerft att se sig om,
den låt sig ses hvart helst den kom;
och komna hem till fosterbygden kära,
vi tala om hvad vi fått se och lära.

Som gentlemen vi helsades, der gentlemen det fans;
der öfverallt man prisar manlighet och sans,
vi heder rönt, vi vänskap, vänner funnit,
men ingen såsom du vårt hjerta vunnit.

Vår sak var din! Du manligt ledde våra led —
Hvarthän det bar vi följde hurtigt med;
Och derför, son af samma fosterjord,
dig egnas dessa enkla minnesord.

af Elis Erik.

TILL LONDON.

Promesse fait loi är ett tilltalande ordspråk och en kär pligt hade det varit för mig att kunna uppfylla det halfva löfte, jag gaf före afresan om gymnastbref. Det gifves omständigheter, som göra det annars möjliga nästan omöjligt. Vår resa gick så snabbt, vår tid var så dyrbar, att jag ej ville förspilla de bortilande ögonblicken med brefskrifning, utan föredrog att se, njuta och samla för mig oskattbara minnen. Kan jag här helt enkelt återgifva några af dessa, må ni anse det såsom en uppriktigt menad botöfning.

Öfvertygad att många landsmän med vänligt intresse omfattat vår färd, söker jag nu med behörigt lugn gripa verket an; en lämplig ariadnetråd är dock svår att finna i den labyrint af intryck och minnen, som hopats under vår tre veckors vistelse i trenne land. Logik, alltid logik skall det vara, för att kunna uppfylla läsarens anspråk på reda i oredan. Nåväl, ändock något, jag börjar i början; *ab initio est ordiendum,* sade min klassiske barndomsvän Cornelius, och det håller jag på.

Den 4 augusti tillhör redan en aflägsen tid, men läsaren får ursäkta — jag skyller på logiken — att jag går tillbaka i tiden. Denna afton var det kanske mer än vanligt lifligt på perrongen vid Centralstationen. En skara af

40 friska viljor stego med sin ledare upp i tåget och efter massor af handslag, afskeds- och hurrarop ilade vi bort från

— — — »den stolta sta'n
Bland öarna och sunden.»

Fåfänga voro ansträngningarna till sömn under natten. Dammiga och vederbörligen sönderskakade, men med friskt mod kommo vi till det svenska Venezia, der morgonfriska vänner togo oss om hand. Efter ett upplifvande bad, afåts i trädgårdsföreningens vackra park en grundligare måltid under gladt samspråk med intresserade vänner, hvarefter vi troppade ned till Skeppsbron samt gingo så ombord på den rustade draken. Innan ångaren kastade loss, uttalade doktor S. A. Hedlund en kraftig välgångsönskan, hvarpå Göteborgs gymnastiksällskap med dånande hurrarop sade sitt farväl, hvilket besvarades med ett lefve för dem och för Göteborgs gästfria samhälle.

Och så vändes stäfven mot fjerran kust. Innan jag fortsätter, tillåt mig uttala vår tacksamhet till de hemmavarande, som direkt eller indirekt medverkat. Utan fäders och mödrars, chefers och principalers medgifvande och deras dermed förbundna uppoffringar hade »härföraren» haft svårt att samla de djupa led, han nu ledt från seger till seger; mera än någon känner han detta och med sann glädje utbringar han här genom mig sitt hjertliga tack.

Snart voro vi hemmastadda på Prins Oscar, der kapten Larsson hade gjort allt klart för emottagande af den lefvande lasten. På den prydliga ångaren fans godt om svängrum; för alla 41 fans dock ej kojplatser, men den bristen var förutsedd. På mellandäck var ett större sofrum, »halmsalongen», anordnadt. Det erbjöd så afgjorda

fördelar, hvad utrymme och oberoende beträffar, att ett antal, större än behöfligt, föredrog halmen framför de beqväma kojerna. Om ett inre sjelfmedvetande eller försigtiga tankar om stundande dagar bestämde valet, lemnar jag osagdt. — Alltnog, beqvämt var det öfverallt.

De gamla gudar, som råda öfver väder och vind, voro oss allt ifrån början hulda. Nattens vaka var glömd, med vällust insöpo våra lungor den rena stärkande hafsluften; snabbare pulserade blodet i våra ådror, och vi kände oss frigjorda från stadslifvets dåsighet. Vackrare kunde aldrig den nakna och klippiga Bohuslänska kusten visa sig; solen sken i all sin glans och spred glitter öfver den i de klaraste färgnyanser skiftande hafsytan. Våra ögon njöto med lystnad den vackra taflan. Full harmoni rådde mellan den klarblå himmeln, den gråa kusten och de klara skiftande böljorna, som bröto sig skummande mot de kraftiga granitklipporna, hvilka stodo så orubbliga bland deras dans. Dylika skildringar är pennan ej mäktig, dertill fordras färg och pensel, men en pensel mäktig att tolka de härliga intryck hafvet genom sin vexlande färgprakt, sin storslagna kraft gifver åt det friska, vakna sinnet. Ja, så der brukar det stå i vackra resebeskrifningar!

Vi hafva redan hunnit långt till hafs och sjön suger. Med otålighet afbidas middagen. Den stackars restauratrisen trodde väl, vi kommit för att pröfva hennes förmåga, och den var i sanning ej obetydlig, men vår komsumtionsförmåga var ej mindre, och efter välgjordt arbete kilade man upp på däck för att, med kikaren vid ögat, beskåda fyra större örlogsmän under deras manöver eller med blicken följa ångare och seglare, som korsade hafvet i olika riktningar.

På fördäck kastades tågringar in i en med krita uppritad måltafla, och mången var så ifrig i detta spel, att man

måste abonnera på följande parti för att få vara med. Spelet kallades *quoits* och var ett angenämt tidsfördrif. Ja, nöjen fattades ej. Kapten L. samt vår medpassagerare hr N., svensk på återväg till sitt hem, Marico i Transvaal, föranstaltade flere nöjsamma lekar, hvilka togo våra öfvade krafter i fullt anspråk; sjelfva gingo de i spetsen och eldade oss till försök, det ena löjligare än det andra. Så till exempel användes nästan en hel afton till upptagande af en kritbit från däcket. Detta var ej det lättaste, ty fötterna voro dervid uppfästa i en snara, och man måste gå baklänges på händerna. Allmän munterhet vid de misslyckade försöken.

»Hitåt! Uppställning!» framljungar den välkända stämman, och snart voro de gymnastiska öfningarna i full gång i det damfriaste gymnastikrum, hvari vi någonsin samöfvat oss. Att allt gick med glans behöfver jag ej nämna. Deremot får jag ej glömma den tacksamma publiken, våra reskamrater, hvaribland befunno sig en intelligent landsmaninna på väg till Portugal, en engelsman med fru och svägerska, unga och förtjusande, synnerligast frun, hvadan en del af oss redan andra dagen voro djupt betagna i dem. Jag känner ej närmare damernas tankar om vårt uppförande, men säkert är att deras närvaro, deras rättframma sätt och behagliga konversation förhindrade mången pojkaktig dumhet. Lägges till dessa nöjen sång, stärkande duschbad m. m., så har ni nästan en fullständig inblick i det angenäma lifvet ombord äfven under följande dagar.

Närmare engelska kusten blefvo scenerierna lifligare. Vi passerade genom fiskarflottor på 100 à 200 fartyg, vackert riggade samt många med röda segel. Invid kusten mötte lotskuttrar, märkta i storseglet med ett Y (Yarmouth) eller L (London), hvilkas skicklighet i segling under de täta

regnbyarna och den tilltagande sjögången vi ej kunde nog beundra. Vädret blef allt ruskigare. Ett och annat »blek-ansigte» sökte nu ensamheten. I fall han före ankomsten till England begrundade Tidskrifts i Gymnastik vänliga råd för praktisk gymnastik, fick han ej ostördt njuta af detta förädlande tankearbete, utan undfägnades af någon omtänksam vän med föredrag om sjösjukans orsaker, rätta behandling och verkningar på den menskliga organismen, hvilket åhördes under slappa försök att småle.

Under natten låg Prins Oscar för ankar, och då jag på söndagsmorgonen den 8 augusti kom upp på däck, hade vi redan hunnit *Thames*-floden halfvägs till London. Flacka stränder, smutsigt vatten, fabriker, jättelika magasin och upplagsplatser, gasverk, fartyg i mängd, stora örlogsskepp, apterade till skolskepp, och karakteristiska flodskutor, se der hvad man ser innan Londons bygnadsmassor börja framträda för de af häpnad och undran uppspärrade ögonen.

Här skulle jag nästan vilja sluta, ty ojemförligt nöjsammare var det att se, än beskrifva, och ännu har jag ej hunnit smälta allt det goda mina fem sinnen togo för sig; men förlåt, har jag börjat i början, måste jag sluta i slutet. Alltså, *go on!* Fullständig blir dock skildringen ej; lyckas jag i korthet omtala ett och annat af allmänt intresse, är jag tillfredsstäld och skulle vara stolt, om jag visste, att läsaren äfven blefve det.

I LONDON.

Knapt hade vi lupit in i bassinen vid Millwall Docks förr än »Vårt land, vårt land, vårt fosterland —» fullstämmigt klingade oss till möte från den Luttemanska qvartetten, som oaktadt regnet åtföljde ingeniör Thorsten Nordenfelt och hans broder löjtnant Åke Nordenfelt för att jemte dem välkomna oss.

Hvila efter resan hörde jag ej någon föreslå. Förda af en ytterst snabbgående ångare omkring 10 *miles* upp för floden, gick hela skaran direkt att bese parlamentshuset utvändigt samt det vördnadsvärda och minnesrika Westminster Abbey. Med resväskan öfver axeln tågade man helt ogeneradt in i helgedomen. Tanklöse yngling, du fick känna din litenhet och obetydlighet i detta härliga tempel. Församlingen, som satt allvarligt väntande på högmessans början, den egendomligt skiftande dagern, som trängde in genom fönstrens glasmålningar, den högtidliga tystnaden, allt bidrog att stämma oss nästan alltför andaktsfullt; vi smögo oss ljudlöst ut genom en liten sidoport. Och i denna Englands nationalhelgedom, der Newton och Shakspeare hvila, har man velat resa ett monument öfver prins Napoleon. Reflexionerna gjorde sig sjelfva.

Efter en i hast intagen *lunch* å vårt hotell vid Covent Garden tog vår outtröttlige beskyddare Thorsten N. oss åter om hand, och under hans utmärkta ledning besågo vi de vackraste parkerna: S:t James park, Green park och Hyde park, åkte och vandrade genom de elegantaste stadsdelarna och de vackraste gatorna: Oxford street, Regent

street, Piccardilly och Strand, der vi, efter att hafva lärt oss »hitta hem», hamnade i skandinaviska klubbens hus. Aftonen tillbragtes under skämt, tal och sång bland gamla och nya vänner från Nordens trenne land.

BESÖKET I ALDERSHOT.

Måndagen den 9 augusti. I dag gäller det; vi skola ut att mottaga vårt elddop. Mer än en hade känt sig tvehågsen och orolig vid tanken på att uppträda i England, der man visste, att all slags sport har sitt hemland. Vi fruktade — det kanske ej så utan skäl — utom ett kyligt mottagande, att engelsmännen, om de ock skulle tillerkänna vårt system en eller annan förtjenst, aldrig skulle skänka oss utländingar någon vidare uppmärksamhet eller något afgjordt godkännande. Skulle vi här ställas sida vid sida med Englands förnämsta idrottsmän inom gymnastikens område och offentligen jemföras med dem, insågo vi till fullo vår underlägsenhet, hvad styrka och öfning beträffar; vi kommo ej heller för att täfla härom, vi kommo för att visa Englands sakkunniga publik vår gymnastik och fäktning, för hvilka vi ju hafva ett eget nationelt system, helt och hållet skildt från alla andra lands. Den tvekan och oro, som ännu funnos ibland oss, skingrades af de tillitsfulla ord om god utgång, hvarmed hr N., då han talade om förhållandena i England, eldade oss. Hans förtroende till vår ledare och oss var i sanning stort; utgången har lyckligtvis visat att det ej var öfverdrifvet — han syntes bättre än vi sjelfva känna, att

»då kring vår höfding oss vi samla
till idrott eller festligt lag,
vi ej bland svaga minnen famla

och se ej skygt mot oviss dag;
här spåras ingen slapphetskänning
och fruktas ej, då det fins jäf
i ögats skärpa, muskelns spänning,
ty starkt är inslag, stark är ränning
uti vår goda nornas väf.»

Vid ankomsten till Aldershots läger mottogos vi vid stationen af major Cleather, *director of gymnasia,* som förde oss till officerarnes mess, der vi inbjödos på lunch. På promenaden till norra lägrets gymnastikhus, der klockan 1/24 eftermiddagen under general sir D. Lysons beskydd en föreställning i gymnastik och fäktning, *an assault of arms,* skulle ega rum till förmån för Atalantafonden, gingo vi genom flere af lägrets barackgator. Det var en hel stad af grå trähus, uppstälda med matematisk noggranhet. Allt var mycket snygt, men gaf ett mindre behagligt intryck af enformighet.

Festen inleddes med Adam's ouvertyr *Si j'étais roi,* hvilken så väl som flere vackra musiknummer, hvilka bidrogo att lifva öfningarna, utfördes mycket stiligt af en högländsk regementsmusikkår. Det rikhaltiga programmet omfattade ej mindre än 19 nummer af fäktning, boxning, dans, velocipedåkning, gymnastik. Våra förväntningar att få se prof på styrka och skicklighet blefvo rikligen uppfylda. Från svensk gymnastisk synpunkt kunde vi ej gilla alla öfningarna på *parallel bars, horizontal bar* eller i dubbel trapez. Men ett stort nöje var det att se prof på instruktörernes oerhörda skicklighet. Så öfvermåttan ledigt, med sådan finess och elegans hade vi aldrig sett dylika saker utföras ens på någon cirk. Dessa män vunno oss från första stunden, och vi applåderade deras prestationer med känsla och öfvertygelse. Fäktningen, kontrafäktning mellan

major Cleather och en annan officer samt på led af sjöfolk från Portsmouth, gick ganska lifligt, föreföll dock något ensidig.

Intet af allt hvad vi här njöto af tjusade oss så som skotsk *Reel dancing*, utförd i skotska nationaluniformer af fyra högländare, ytterst kraftigt bygda och välväxta karlar, hvaraf en dessutom utmärkt stiligt verkstälde en svärdsdans öfver två i kors lagda svenska sablar. Boxningen, hvars finesser vi hade svårt att fatta, öfningar med *indian clubs*, fäktning med långa stafvar (*quarter staffs*), hvarvid både öfre och nedre ändan användes lika fördomsfritt, utfördes säkert och snabbt. Någon fristående gymnastik eller andra rörelser på led efter kommando än fäktning förekommo ej.

»De svenska officerare och gymnaster, hvilka hafva kommit till detta land för att se det engelska gymnastiksystemet, äro närvarande här i eftermiddag och hafva vänligt samtyckt att medverka till programmet», stod det på lappar som utdelades åt publiken, »en välkommen tillökning som kungjordes i ellofte stunden», såsom The Daily Telegraph anmärkte följande dag. Att i vår mån få medverka för en så god sak som Atalantafonden var en ytterligare sporre för hvar och en att göra sitt bästa, om dertill behöfdes något mera än medvetandet, att vi svenskar stodo här i England inför en elegant och kritisk publik, hvaribland befunno sig så kända och inflytelserika personer som sir Lysons, befälhafvare öfver Aldershotdivisionen, med lady, hertigen af Teck, gift med drottning Victorias kusin, och general Hammersley, som är *first inspector of military gymnasia*.

Vårt uppträdande föranledde en betydlig ändring i festens program, hvari våra nummer inskötos. Vid fäktning på led med florett, sabel och bajonett erhöll fäktsättet stort

erkännande. Lifligheten i utförande, men i synnerhet den jemnhet, hvarmed vapnen fördes med såväl höger som venster hand, väckte verklig beundran. »Häruti ega svenskarne ett afgjordt företräde framför de fäktare, hvilka äro begränsade till att använda blott en hand.» Striden mellan sabel och bajonett (Haasum och Kantzow) ådrog sig den spändaste uppmärksamhet och följdes liksom kampen mellan dolk och florett (Scherstén och Nyblæus) af starka bifallsyttringar. Dessa nådde sitt maximum, då Balck och Scherstén, sedan de utan betäckning för hufvud eller kropp med allvar och kraft gått hvarandra inpå lifvet, så att gnistorna flögo från sabelklingorna och till och med vi ryckte till vid de skarpa huggen, med lugn och hållning helsade publiken.

Vår gymnastik gick med friskhet, ehuruväl utrymmet var starkt begränsadt af publiken. Knappast hade vi stält upp oss, möttes vi af en skallande välkomsthelsning. De fristående rörelserna väckte lifligt erkännande. The Daily Telegraph beklagade, att vårt korta uppehåll i England ej skulle gifva föräldrar och lärare mera än ett eller två tillfällen att till deras nytta åse »dessa sällsamma och vackra, så väl som helsosamma rörelser». Hoppningen, i synnerhet öfver häst, väckte allmän öfverraskning och bifall, hvilket, då vi hoppade tätt efter hvarandra i så kallad ström, öfvergick till ett ihållande tumult af applåder.

Vid festens slut presenterades en del af oss för ofvannämde stormän, hvilka uttalade sitt varma tack och sina lyckönskningar. Löjtnant Balck besvarade deras artigheter och höjde ett lefve för England, hvilket åtföljdes af våra hurrarop, hvarpå major Cleather omedelbart höjde ett lefve för oss och gaf signal till en ännu ljudligare salva af engelska *cheers*.

Vid stationen fingo vi vänta en stund på tåget. Detta i och för sig var ej något märkvärdigt, tycker ni och derom äro vi ense. Länge hade vi likväl ej dröjt, då plötsligt: »tåget kommer, undan, det kommer!» varnande ropades åt oss. Med svenskt bondlugn ville dock en och annan ej höra varningen, utan fortfor att lugnt se utåt banan, tills en menniskovänlig stationsbetjent makade dem ett par alnar åt sidan — i sista stunden — ty nu rusade med döfvande rassel den väldiga maskinen förbi, följd af vagnar i mängd. Det var expresståget till Portsmouth. Marken under våra fötter darrade. Under det ögonblick tåget ilade förbi, voro vi totalt bortkomne, så bedöfvande, så tillintetgörande var den känsla vi erforo. Af luftdraget hade vi viljelöst ryckts med, om vi ej i tid dragit oss undan.

WOOLWICH-DAGEN.

Stora voro förväntningarna på utflygten till Woolwich tisdagen den 10 augusti. De blefvo ej uppfylda så som vi hade väntat. På ett ovanligt gladt och vänligt samt utmärkt artigt sätt mottagna af kapten Arnstruther, förde han oss till exercisfältet, dit vi voro inbjudna att åse en defilering af ett artilleriregemente, som några dagar derefter skulle afgå till Indien. Ehuruväl ingen af oss egde någon närmare kännedom om cricketspelets lagar, var dock af stort intresse att komma i tillfälle att åse den utmärkta täflingen mellan officerare och *professional gentlemen*, tillhörande cricket-klubben *Zingari*, till hvilken täfling vi inbjudits. De senare gingo segrande ur striden. Med beundransvärd säkerhet kastades bollen in och möttes otroligt

raskt. Bollplatsen var förträfflig, jemn och slät som en biljardyta, med kort, tätt och jemnskuret gräs. Der spelades äfven *Lawn Tennis*, ett förträffligt spel, som i England lär hafva utträngt det förr så brukliga croquet, åt hvilket vi konseqvent ännu fröjda oss.

Vi hade önskat se arsenalen, den största i verlden, eller gjuterierna med deras jättesmältugnar. Detta medhans ej. Uthvilade efter föregående förströelse, inbjödos vi på lunch i artilleriets mess, i samma utmärkt eleganta och smakfulla sal, der aftonens bal skulle afdansas. Stort nöje hade de af oss som voro hästkarlar att derefter bese artilleriets stallar. På ett par kaserngårdar sågo vi *en passant* soldater öfvas i fristående gymnastik. Om det skedde efter något system eller leddes af någon »verklig» gymnast, känner jag ej; ganska skämtsamt var det att åse.

Bättre lokal än kadettskolans mönstergiltiga gymnastiksal kunde vi aldrig önska oss. Salen var af betydlig storlek och utmärkt vacker. Mellersta fönstret i ena kortväggen utgjordes af engelska vapnet, fint utfördt i stilfull glasmålning. På långväggarna hängde sköldar med namn på pristagare vid olika gymnastiska täflingar. Redskapen voro mycket fullständiga. Linor och stänger till äntring, bommar, ringar för armgång med svängning, ja t. o. m. hästar, föga olika våra, funnos.

Publiken, hvaribland befunno sig general Browne, chef för kadettskolan, general Turner, chef för artilleriet i Woolwich, många andra högre militärer med familjer samt en hel skara underbefäl, uppgick till ett par hundra personer. Vid öfningarna, som räckte ungefär en och en half timme, följdes det vid alla våra uppvisningar vanliga programmet. Allt aflopp till allmän belåtenhet. Major Cleather från Aldershot, som enkom kommit hit för uppvisningen, skref

derom till hr Nordenfelt: »*I thought the Woolwich trip was a great success, it — — — turned out gloriously*», och lägger dertill följande vänliga ord om vårt sätt att uppträda: »*What attracted me to your countrymen was the genuine and earnest way in which they went about everything — most affecting, I can assure you!*» Denna dags arbete var en afgjord framgång, och med glädje hörde vi att personer utom facket äfven haft nöje deraf. »*You have no idea how wonderfully popular and appreciated they were with everybody and especially with the ladies, who often ask me, whether they are ever coming back again*», säger i ett privatbref kapten A., *director of gymnasia* i Woolwich och författare till ett jemförelsevis långt och fullständigt referat i verldsbladet The Times, mycket hedrande för det svenska systemet och oss. Sällskapet i sina enkla sjömanslika drägter företedde *a very picturesque appearance being all smart, active men.* Fäktningen utfördes *in excellent form and beautiful style.* Om fristående rörelserna sades, att de voro »skiljaktiga de som användas vid engelska arméen och följa hvarandra i en bestämd ordning, vid hvilken fästes stor vigt». Åskådarne syntes i hög grad intresserade, och då general Browne i ett vänligt tal tackade oss, uttryckte han såsom sin åsigt, att vår »gymnastik och fäktning äro utmärkt goda och vitna högst förmånligt om det system, som kan frambringa en nästan mekanisk säkerhet, parad med ytterlig liflighet och raskhet».

Samma afton hade artilleriofficerarne bal, hvartill sex af oss inbjödos. Vår ledare jemte fem andra officerare, af styrelsen utvalda till representanter, qvarstannade derför och mottogos utmärkt artigt. Balen var lysande, förtjusande

damer i vackra toiletter och officerare af alla grader i uniformer, strålande i rödt och guld, trådde här dansen, hvarvid den ledande principen var mycket och länge. Allt var *highest fashion,* ståtlig supé, pudrade lakejer m. m.

De öfriga af sällskapet återvände till London och tillbragte en glad afton i den praktfulla Alhambrateatern. Der uppfördes Tambourmajorens dotter och en stor ballet. Pjesen var praktfullt uppsatt och utfördes med en viss piff. För scenen lämpliga figurer, som det heter på konstspråket, fans der ett helt garde, samtliga med god underbygnad, mycket lämplig för rampbelysning. Vid inropningarna gick ridån ej upp; artisterna promenerade förbi mellan densamma och rampen. Den feminina delen af publiken på denna *Theatre of Varieties* var mycket glad och tillmötesgående samt slog ej rodnande ned de smäktande ögonen vid oförsigtigt skärskådande. Dagen afslöts med en bägare å Criterionteaterns eleganta kafé.

EN BIT HISTORIA.

»Vi kommo, vi sågo o. s. v.», ja så enkelt resonnerade kanske flere än en af oss efter de första framgångarna. Hade ej vid ankomsten till England allt varit öfvertänkt och arrangeradt, hade ej en person med noggrann kännedom om förhållandena så helt och hållet hängifvit sig åt vår sak, så från det största till det minsta sörjt för vårt bästa, som vår outtröttlige och dock alltid vänlige och glade beskyddare Thorsten N., hade hvarje framgång mött stora svårigheter. Det förtroendefulla sätt, hvarpå han öfver allt mottogs, undanröjde alla hinder, hans namn var en borgen för oss att blifva väl mottagna. Allt gick nu snabbt

och säkert. Under denna vecka medhunno vi fem uppvisningar på vidt skilda håll.

Fråga var att vi skulle uppträda i Londons finaste konsert- och föreläsningssal Royal Albert Hall. Deraf blef dock intet i följd af telegram från prinsens af Wales privatsekreterare, som upplyste, att prinsen och prinsessan af Wales ej kommo till London under någon tid och derför ej kunde öfvervara uppvisningen, hvadan vårt program för följande dagar ändrades, då vi endast, om prinsen närvore, önskade uppträda der. »Det stora intresse konungen af Sverige tager för Stockholmsklubben är så väl bekant för prinsen af Wales, att han» (The Daily Tel.) »känner saknad att frånvaro från London hindrar honom vara närvarande. Prinsen beder mig dock underrätta eder, att det skall skänka honom mycken tillfredsställelse att bevilja användandet af hans namn som beskyddare vid tillfället, och det gör honom likaledes stort nöje att ställa sin loge i Royal Albert Hall till de svenske gentlemen's förfogande . . .» (bref från prinsens privatsekreterare F. Knollys).

Från engelska arméens generaladjutant sir Charles Ellice emottog hr Nordenfelt följande artiga telegram: »Hans kunglig höghet hertigen af Cambridge vill med nöje mottaga officerarne af svenska arméen nästa onsdag den 11, klockan ett.» Under uppvaktningen talade hans höghet om vår konungafamilj samt lät konversationen derefter öfvergå till ämnen, rörande vår armé och dess olika regementen, på hvars uniformer han hade »prof» framför sig.

Vi hade mottagit inbjudning att uppträda i London fencing club, men då dess lokal var under reparation, besökte våra fäktare i stället på onsdagseftermiddagen Angelos's fäktklubb. Der uppstod en liflig diskusssion om olika fäktsystem, hvari deltogo klubbens föreståndare mr Mac

Turk, kapten Chapman, en gammal man, men Londons anseddaste fäktare, samt flere amatörer. Från ord gick man å begge sidor raskt till handling och gaf påtagliga bevis för sina påståenden. Besöket var af stort intresse.

Aftonens sexa i Skandinaviska klubben, dit vi voro inbjudna, hade till trängsel samlat klubbens medlemmar. Festen bevistades af legationssekreteraren grefve Steenbock, generalkonsul Richter samt många äldre angliserade nordbor. Många officiela, men ännu flere icke officiela tal höllos. Sinnesstämningen var den angenämaste och höjdes än mera af fosterländska sånger samt glada visor, utförda af Luttemanska qvartetten. En tillfällighet värd omnämnande: denna afton sammanträffade här femton unge män, de fleste gymnaster, hvilka alla gått i Nya Elementarskolan i Stockholm. I botten tömdes glasen för det hedervärda läroverket.

Torsdagen den 12 augusti medhans otroligt mycket; öfver föregående dag och denna egde de flesta af oss att disponera efter eget behag, dock ej alldeles. På förmiddagen aflades besök hos svenska legationen, på qvällen måste vi vara klara till vår enda uppvisning i sjelfva London. Vi hade nämligen mottagit inbjudning från

GERMAN GYMNASTIC SOCIETY.

I klubbens lokal vid Pancras Road skulle vi gifva en *private demonstration*. Salen, mycket hög och rymlig, var festligt smyckad. I fonden hängde tre flaggor, den tyska, engelska och svenska. De stora och rymliga läktarna rundt kring salen voro äfven prydda med flaggor och vackra vapensköldar. Här fans nästan allt önskvärdt i ett fullständigt

gymnastikhus, rymliga afklädningsrum, der hvarje medlem har sitt skåp eller fack, samt dusch- och tvättrum.

Klubbens hederssekreterare hr S. L. Merfeld hade uppgjort följande omvexlande program:

I Part.

Stockholm Gymnastic Club.

Fencing by word of command: foil; broadsword.

Free fencing: foil v. foil, broadsword v. broadsword, broadsword v. bayonet, dagger v. foil.

Members of G. G. S.

Horizontal bar. Parallel bars. Clubs. Fencing.

II Part.

Stockholm Gymnastic Club.

Gymnastics: Extension movements; Plank d:o; Marching; Table-vaulting; Leaping; Horse-vaulting.

Members of G. G. S.

Wrestling. Boxing. Tug of War.

Oaktadt den olämpliga årstiden, sades det, hade det lyckats klubbens styrelse att hopsamla ett 40-tal medlemmar, hvilkas rörelser vi följde med största intresse. Flere af dem skulle liksom vi begifva sig till festen i Bruxelles. Jag förmodar de beredt sig dertill. De liksom vi hafva skilda syselsättningar och egna sig åt gymnastiska öfningar af samma intressen — nytta och nöje. Vårt system må vara huru fullständigt och helsosamt som helst; de kunna deremot säga om sina öfningar: »vi blifva starka, och våra öfningar äro antagligen mera roande än edra, alltså lämpligare för ett fritt sällskap.» Skulle vårt system förderfvas

derigenom, att man i svenska gymnastiksällskap gåfve större omvexling åt öfningarna? Jag tror det ej. Allt utfördes ganska ledigt, naturligtvis kunde de ej mäta sig med instruktörerne vid Aldershot hvarken i mångsidighet, styrka eller utförande. Ärligt värda bifall voro de dock. En medlem af klubben väckte stor beundran genom den lätthet och elegans, hvarmed han handterade *indian clubs* af ovanlig storlek och tyngd.

Ur en kort uppsats i The Times må det tillåtas anföra några fakta om oss, då det faller sig svårt för förf., såsom arbetande broder, att kritiskt yttra sig om vännerna. Här liksom annorstädes utfördes rörelserna med snabbhet och precision. Systemets syfte är ej att utbilda atleter med abnormt utvecklade biceps- eller bröstmuskler, utan snarare hvad som kan kallas *all-round* män, hvilket, enligt hvad jag hört från trovärdigt häll, ej lär betyda jemtjocka; svenska festbeskrifvare säga visst harmoniskt utbildade, hvilket ju är mycket vackert. »Hvad som kanske var mest anmärkningsvärdt, var den allmänna jemnhet i skicklighet, som dessa män, hvilka egna sig åt så olika syselsättningar och hafva så olika tillfällen till fysisk utveckling och hvilka, säges det, ej äro utvalda, utan sådana medlemmar af sällskapet, hvilka hade tillfälle att vid denna tid på året lemna sina skyldigheter och dagliga göromål», likväl »var det omöjligt att vid de gemensamma öfningarna taga ut en och säga att han vore bättre (*smarter*) än de öfriga.»

Till slut höll klubbens director hr Schweizer ett tal, hvari han yttrade, att huru gammal man än vore, är det ett nöje att lära, och han tillstod, att han denna afton gjort så. Han gick derpå öfver till detaljer och sade, att unge män komma till gymnastiken och vänta att på fem eller sex veckor utveckla sina muskler och gå derifrån som

starka karlar. Intet misstag kunde vara större, det vore lättare att lära sig tre eller fyra språk än att fullständigt tränera och utbilda musklerna.

Från vår sida tackades för det hjertliga mottagandet och sedan framhölls, att vi ej kommit till England för att täfla med hvad vi funno der, ty vi kände väl, att i all slags sport intog England en öfverlägsen ställning. I utbyte mot hvad vi fingo se, önskade vi visa vårt system i all dess enkelhet. — Denna mycket lyckade och i hög grad lärorika, ömsesidiga uppvisning åskådades af en talrik och begeistrad publik. Festen afslöts med smörgåsar och *schönes Bier* i klubbens förfrisknings- och teaterlokal.

FRISKT LIF.

»Blef ingen af eder öfverkörd i London», frågade mig härom dagen en tant, som ännu ej lärt sig konsten att stiga af en spårvagn; till egen och hennes förnöjelse kunde jag konstatera, att detta ej varit fallet. Man har skrifvit böcker om Londons gator och gatulif samt kunde fylla hela bibliotek med beskrifningar deröfver, intressanta att läsa. Ofullständig blefve dock uppfattningen deraf; här om någonsin gäller det att se och vara med, och vi hunno med otroligt mycket under dessa dagar.

Än kastade man sig upp i en *cab;* hästen flög eller rättare dansade i väg utefter dessa eleganta och breda gator Strand, Piccadilly eller Oxford street eller bar det af till S:t Paul's Church, Bank of England, Royal Exchange eller ända bort till Tower'n genom gator, till trängsel fylda af fotgängare och alla tänkbara slags åkdon, eleganta ekipage med fina eldiga hästar eller tunga arbetsfordon, fort-

skaffade af kolossala dragare, oftast flere i rad. Ingen gick och halfsof eller höll på en brackaktig trottoarrätt. Nej, *time is money*, undan! Hvilket lif och dock hvilken ordning; minsta vink från en *policeman* åtlyddes ögonblickligt. Här och der måste vagnen stanna — det var en tillfällig stockning — och raskt satte sig vagnsraderna åter i rörelse. Eget var att se pysar med en skyffel och en borste i hand öfverallt passa på och nästan under hästarnas hofvar, vagnarnas hjul undanskaffa smutsen.

Förenade man turistens lugn med gymnastens raskhet, besteg man taket af en omnibus och hade derifrån godt tillfälle att studera »frusen musik» — ett snilles benämning på arkitektur — så väl i moll som dur, under det att man för sina six pence fördes långt norrut till Islington och Holloway eller öfver floden bort till de södra stadsdelarna. Öfverallt utomkring City fick man mångfaldig bekräftelse på det karakteristiska uttrycket: *My house is my castle*, hvarje familj har så vidt möjligt sitt afskilda hus.

Näst teologi drager jag mig för statistik, har derför skonat eder från siffror. För att underlätta uppfattningen vill jag blott nämna, att i London, som vid snart stundande folkräkning antages ega 5 millioner invånare, trafiken upprätthålles af 18,000 cabs, 7,000 omnibusar och att det fins ett och ett halft hundratal jernvägsstationer, många af dem monumentala bygnader. Räcker detta? Ja, inte vet jag; folk fattas der ej.

Om morgonen väckt af det sorlande lifvet på Covent Garden market, skyndade man dit ned och förság sig med läskande frukter, ananas, bananer, aprikoser — att ej tala om smältande jättepäron. Sedan promenerade man från butik till butik för att strö ut sitt guld, om man hade något, eller krångla in sig i linguistiska svårigheter med köpmän-

nen eller ännu hellre med deras vackra *saleswomen*, och tillhandla sig ett paraply, en halsduk eller dylik bagatell. Besöken i Tower'n och Zoological Gardens togo hvardera i anspråk en hel förmiddag, och med hufvudet fullt af tankar på små älskvärda apor eller juveler, värda millioner pund, dromedarer eller bödelsyxor, sömniga trögdjur eller grufliga fängelsehålor, vaxkabinett och minstrels ej att förglömma, besöktes S:t Paul's Church, verldens största protestantiska kyrka, der man med andakt blickade upp i den väldiga kupolen och tankfull dröjde vid hertigens af Wellington grafmonument, betalade derpå sixpence — öfver allt förföljd af dessa sixpence, *only sixpence*, hvaraf jag snart erfor att det blott går 40 på pundet — för att få öfva sig att klättra en 400 fot i höjden, men få riklig ersättning i den mest grandiosa utsigt öfver det moderna Babylon; njöt af guldets klang i engelska banken eller pröfvade i British Museum sitt snille på äkta assyriska kilskrifter från konung —'s tid.

Je n'ai jamais vu Londres, mais qu'elle différence avec Paris, sade en fransman; med mig är det motsatta förhållandet, men försigtigare än han aktar jag mig att tala om skilnaden. London ensamt erbjuder tillräckligt för jemförelser; ty der finnes ju det bästa och sämsta i verlden, säges det. Vi sågo lyckligtvis mest af det förra, halkade dock ej alldeles förbi det senare.

Öfverallt fick man se de skarpaste kontraster; tänk eder den fine gentlemannen, som drager sig i en elegant klubblokal vid Piccadilly eller Pall Mall och busen, som, höljd i trasor, har sitt nattläger på ett säte på Victoria Embankement nere vid floden.

Om engelsmännen och det allvar, den kraft de gifva intryck af, vore för öfrigt mycket att säga. Ståtligare gub-

bar och vackrare ungmör kan man ej tänka sig. Fin, frisk hy, granna ögon, ståtlig växt, kanske ibland ej fullt harmonisk, ledigt och behagligt sätt kunna i ljuflig förening sätta det lugnaste ynglingahjerta i eld och lågor; också gnolade jag:

»Säg mig lilla flicka, om du vill,
hör dig strax mitt hela hjerta till.»

På qvällarna efter alla »studier» och uppvisningar hängde man dock i till sista stund. Med en dålig cigarr för sixpence i munnen promenerade man på vår favoritgata, Strand, der teatrar och andra trefliga ställen finnas i mängd, fann det ömsom rätt skämtsamt att vara utländing, ömsom ganska dyrbart att tala engelska till kypare eller dylikt folk på teatrar och kaféer, bröt obetänksamt mot dagens generalorder — till sängs klockan 11 — förirrade sig till okända trakter, åt ostron i eleganta bodar eller vid en kärra på gatan och smög sig slutligen ett, tu, tre i strumpfötterna förbi de snälle gossarnes rum till sin egen väntande bädd. *Honni soit qui mal y pense!*

EN DAG I PORTSMOUTH.

Den 13 och 14 augusti klockan ett till sent på aftonen hvarje dag hölls i Portsmouth *A grand Naval and Military Athletic Meeting* under prinsens af Wales höga beskydd. Han kom dit först den senare af dessa dagar, hade dock ej glömt oss, utan skrifvit till prins Edward af Sachsen-Weimar om vår ankomst. Den första af dessa dagar voro vi der, äfven hit åtföljda af major Cleather, hvilken stadens tidningar smickrande för oss läto tillhöra *the Stockholm Club*. Snabbt undangjordes de nödvändiga uppvakt-

ningarna, af hvilka den sista, hos varfsamiral Foley, helt och hållet var i vår smak. Sedan hr Nordenfelt presenterat oss, visade amiralen efter några vänliga ord till vår glada öfverraskning på ett lokomotiv och två öppna, med svenska och engelska flaggor prydda vagnar, hvilka han stälde till vårt förfogande under varfvets beseende.

Jag tänkte på Marryats friska skildringar från det århundrade, då Campbells sång *Ye mariners of England* var ett uttryck af tidsanden:

»Britannia needs no bulwark,
No towers along the steep;
Her march is o'er the mountain waves,
Her home is on the deep.
With thunders from her native oak
She quells the flood below,
As they roar on the shore,
Where the stormy winds do blow;
Where the battle rages loud and long,
And the stormy winds do blow.

I detta jernets och ångans tidhvarf te sig förhållandena annorlunda. Med häpnad beträdde jag ett af verldens starkaste pansarfartyg, Inflexible, hvars déplacement i parentes är 11,000 tons, och betogs af stor respekt vid åsyn af en dess 80 tons kanon, *a Woolwich infant*, stirrade på Devastation, Dreadnought och andra kolosser, gamla bekanta från The Illustrated London News, samt såg båtar i oändlighet. Slutligen hamnade vi ombord å Jumna, syskonfartyg till det bekanta Serapis, hvarpå prinsen af Wales gjorde resan till Indien. Jumna skulle några dagar efteråt begifva sig af med trupper för hären i Afganistan. Detta finfina fartyg var storartadt utrustadt; »patent» hvart man vände sig, jernpontoner för landsättning af trupper; båtar af skinn, liknande jättelika tomma portmonnäer hängde längs låringen, men skeppsbyggeriets poesi led ej deraf, ej ens

af den väldiga skorstenen, färdig att utstöta sina dystra rökmoln; ögat tjusades af skrofvets rena och fina former, af den smäckra riggen, hvars väl proportionerade rår och spiror stolt tecknade sina bestämda linier mot den klarblå luften. Vikingablodet friskade i, jag tror nästan jag var färdig att....; men vagnarna väntade och i ett nu voro vi ute på SOUTHSEA PIER.

»Svensk, förstår du!» Är ihärdighet ett utmärkande drag för svenskarne, besannade vi, specielt de af oss som här skulle visa, hvad grad af skicklighet söner af den kalla Norden i dess klara sjöar och slingrande åar förvärfvat i den konst, som tryggar menniskan i ett element som ej är hennes eget, den tyske generalens ord om svenska krigarne i 30-åriga kriget: »ju längre de kämpat, dess kraftigare folk!»

Klockan ett hade en ytterst elegant publik, hvaribland en mängd otroligt vackra *misser*, samlats på pieren. Inom inhägnaden kring den något för höga trampolinen — 45 fot med fyra afsatser — befunno sig prins Edward med svit, amiral Foley och en stor mängd officiela personer samt officerare med familjer. Bryggan, hvarifrån man hade vacker utsigt öfver redden, begränsad i det blånande fjerran af Isle of Wight, omslöts i en halfcirkel af lustfartyg och småbåtar, hvilka med sin eleganta last tycktes sväfva i det klara glittrande vattnet. Öfver den vackra, lifliga taflan spred solen sitt ofördunklade ljus.

Med toaletten voro vi snart klara, hvarvid vår sedermera ända till Gravesend följaktige vän löjtnant R. H. Armit här som annorstädes omhuldade oss på det bästa.

Efter att en gång utan minsta tvekan hafva »tagit» vattnet fullföljde *the Swedish Leanders* (!) sitt program »utan minsta uppehåll eller ringaste motgång och kämpade manligt mot tidvattnet, som var i starkt stigande». Vattnet,

för öfrigt präktigt, var mycket skarpt och bittert. Efter en serie af hopp, sats- och språnghopp, volter fram- och baklänges, hvarvid Ullstedt och Stavenow främst utmärkte sig, utfördes »afklädning» af Påhlman och Broman, hvilken »verkställdes med märkvärdig lätthet», samt räddning af drunknande af Ullstedt och Aspengren, hvilken öfning, under det den lifligt applåderades, framkallade ett skämtsamt intermezzo. Hans *Worship the Mayor*, som befann sig i en båt i närheten, tog den afsigtliga kantringen af simmarnes båt för verklig och lät i största hast sin båtkarl ro fram för att hjelpa de nödstälda. Det var endast åskådarnes ljudliga skrattsalvor, som hejdade honom från att göra intrång på vårt program. Flytningen i en stor dubbel stjerna, sammansatt af åtta simmare, hvilken onekligen måste tagit sig bra ut, då den af flodvattnet fördes sakta förbi bryggan, samt hoppningen från de högsta bryggorna voro festens praktnummer. Det bör anmärkas, att till och med skickliga engelska simmare sällan hoppa på hufvudet.

Ett mycket distingueradt sällskap, bortåt 200 personer, hade hr Nordenfelt i vårt namn inbjudit till den magnifika middagen, *a recherché luncheon*, mycket välkommen för oss, som efter badet kände en tydlig sugning. Vid festens slut höll hr Nordenfelt, som presiderade, ett tal, hvari han förklarade att vår tid ej medgåfve något *speech-making;* vi ville dock ej begifva oss af utan att uttala vår tacksamhet och vårt erkännande. Här liksom hvarthelst vi kommit i England, hade vi blifvit så hjertligt mottagna, att vi voro böjda att tro, att vi voro af samma blod. Derpå hurrade vi för våra engelska bröder, *which they* (vi) *did with much enthusiasm.* Härpå svarade amiral Foley med enkla och

kraftiga ord, hvilka funno raka vägen till våra hjertan. Han vidrörde det goda förhållandet mellan England och Sverige, försäkrade, att hvar och en af hans landsmän kände det största nöje att se så många *fine men* komma från Norden. Från sin barndom hade han älskat svenskarne och trodde att män af alla kårer betraktade oss såsom bröder. I dag hade han bevitnat de vackraste prof på hoppning, han sett under hela sitt lif. Han var öfvertygad att alla, från stadens mayor nedåt, vore af samma tanke, då han sade, att de voro af allt hjerta sorgsna, att vi ej kunde stanna der tre eller fyra dagar, samt drack så vår skål åtföljd af *cheers*. Under middagen, som serverades i ett stort tält å pieren, utfördes musik af 69:e regementets musikkår.

Vi kommo sent till fältet. På vägen dit uppehöllos vi af nämda regementes officerare, hvilka i sin mess läto drufvans ädlaste safter flöda oss till ära. Med ledsnad måste vi afböja deras inbjudning till *dinner*. Korta tal, hurrarop, bottenbägare, allt gick i en handvändning. Flere af våra stilige värdar hade varit med, der man skjuter oförsigtigt; derom förtäljde äfven deras genomskjutna fanor.

De atletiska öfningarna, hvari folk från både flottan och arméen deltogo, försiggingo å garnisonens rekreationsfält. Tjugu kappspringningar med och utan hinder, två nummer kastning af tyngder, brottning, tre nummer *tug of war*, lodhifning, stafsprång och längdsprång, kappridning på åsna, löpningar i säck, sjömansdans, gymnastik och fäktning samt naturligtvis boxning, om allt skulle det täflas, för allt funnos pris, två à tre för hvarje nummer, från 60 shillings och nedåt.

Jag tror ej att programmet tarfvade förstärkning, men vår ankomst gaf en viss *éclat* deråt, påstår en tidning, som hade mycket vänliga saker att säga om vårt »arbete». Jag inskränker mig denna gång till att citera några rader från en framstående man, *Chief Constructor of the Navy at Portsmouth:* »*Your countrymen won all hearts by their courteous manners and great cleverness in all their exercises.*»

Storartade anordningar, åskådare i tusental, utmärkt musik och det vackraste väder gåfvo festen en prägel af gedigenhet och sansad glädje, liflighet och omvexling, hvartill vi i Sverige sakna motstycke.

Tretio man från arméen och tjugofem från flottan täflade om pris, 3—1 pund, i den första kappspringningen vi sågo. De tillryggalade banan — ½ engelsk mil utan hinder — i två afdelningar. Första pristagaren behöfde dertill 2 minuter 9 sekunder.

Derpå följde gymnastik af instruktörer, dans af skeppsgossar, en och en, *clog and step dancing*. Med större intresse åsågo vi två löpningar, som pågingo samtidigt dermed. Det ena var en täfling om att i full fältutrustning, deruti inbegripet 40 omgångar skarpa patroner, tillryggalägga en sträcka af ej mindre än tre engelska mil, hvarvid de sju deltagarne egde att *make the best of their way*. De började med jemn språngmarsch, småningom saktades farten till vanlig marsch och slutligen sträfvade de framåt, nu reducerade till fem, med stela ben, svettdrypande pannor och likfärgade ansigten. Utgången vägde mellan två män från marinen och två infanterister. Det tillstånd af ytterlig utmattning, hvari den tunga ekiperingen hade försatt dem, var nästan plågsam att skåda; men äran vinkade dem, uppmuntrade af åskådarnes oupphörliga tillrop, uppfriskade af vatten, som stänktes eller som en sjöman helt ogeneradt

spottade dem i ansigtet, stapplade de framåt. Förste pristagaren stöp till marken utan sans — pris 3 pund. En ung löjtnant, som under första hälften var främst, kom betydligt efter, men lugnt och säkert framkom han till målet, minst utmattad af alla. Derpå höggo tjugu starka karlar, flere af dem riktiga jättar, tio i hvar sin ända tag i en svår lina, satte hälarna i marken och drogo så åt motsatta håll. Detta var *tug of war.* »Åhå bax! Knycken gör't!» Och så bar det i väg med de besegrade. Denna dag fingo segerherrarne nöja sig med *honor and glory;* följande dag lyfte de tio, fem eller tre shillings per man. Steeple Chase'n mellan underbefäl och manskap från flottan, en half mils bana med sju häckar och en jordvall med vattenfyld löpgraf att sätta öfver, gick undan friska tagen under ljudliga skrattsalfvor. Mången glömde hindren och ingen undslapp afkylning i det dyiga vattnet; en måste t. o. m. simma ur smörjan. De våta och ända upp till öronen omfärgade pristagarne hunno målet med glädjestrålande ansigten. Vid sjömännens lodhifning från en hög ställning midt på fältet vans första priset med 21½ *fathoms.*

Ja, så der roade officerare af olika grader och manskap sig gemensamt i tvenne dagar. Vi hade gerna qvarstannat till slutet af detta *meeting*, der vi under denna korta aftonstund gjorde studier öfver mycket beaktansvärda saker.

Följande dag, då prinsen af Wales var närvarande, utdelade han prisen, många skänkta af honom, penningar, pokaler, bägare och muggar m. m. Till officerarne utdelades blott hederspris eller förvärfvade de sig, såsom programmet nämner det, *honor and glory.*

På återfärden under nattens mörker bar det i väg ända till det fashionabla Brighton, hvarom de snarkande kamraterna ej hade en aning. Vi hade försummat *the up-train* till

London, dit vi ankommo efter midnatt. Ingen kände sig hågad att gå ut och se på sta'n. Vi hade fått nog, dock ej af sömn. Godnatt!

I CRYSTAL PALACE.

»Vårt land är fattigt, skall så bli
för den som guld begär»,

men så fattigt är väl ej vårt kära Sverige, att dess söner, som vilja visa hvad vi ega nationelt, böra i främmande land för ett eller annat ändamål mot penningar uppträda. Vårt sällskap behöfver lyckligtvis ej nationshus eller dylikt; alla äro blott gymnaster och trifvas i denna egenskap godt tillsammans. Vi äro visserligen ett fritt sällskap, ega följaktligen större handlingsfrihet än medlemmar af en uråldrig, vördnadsvärd korporation. Vilja vi rikta vår på en huld framtid stälda bygnadskassa, hafva vi ett godt medel derför, genom att på teatrar och andra lämpliga festlokaler anordna glada uppvisningar, mot hvilka ej den finkänsligaste sedlighetsvän kan hafva något att anmärka. Här i England äro vi svenske gentlemen och vilja såsom sådane ej köpslå med någon publik, äfven om vårt sällskaps bestånd derigenom tryggades för åratal. Så allvarliga voro mina tankar, då jag tog min afskedspromenad genom City, före afresan till Sydenham.

Med glädje fann jag vid ankomsten till Crystal Palace (den 14 aug.), dit vi inbjudits af dess direktörer genom major Flood Page att gifva en gratisföreställning, arrangementerna alldeles efter mina och kamraters åsigter. På program och affischer stod det anmärkt, att vi voro inbjudna för att fritt bereda mängden, *the people of England*,

detta enda tillfälle före vår afresa att se det svenska systemet för fysisk utveckling.

London är en stor stad och behöfver följaktligen storslagna anordningar för sina nöjen. Ett så storartadt prof på engelsk gedigenhet som detta glaspalats med sina basarer, utställningar, trädgårdar och vattenkonster med mera i oändlighet hade vi aldrig kunnat tänka oss. Här kunna barnet och gubben hand i hand gå att finna förströelse. Öfverallt kunna nyttiga lärdomar inhemtas; själ och kropp samtidigt vederqvickas. Här funnos de behagligaste motsatser. På samma timme och under samma tak tillhandlade jag mig en solfjäder för 1 shilling och för en sixpence beság jag i Victoria Gallery mästerverk af bildande konst i original: Siemiradski's beryktade målning *Neros lefvande facklor,* taflor af Bastien Le Page, Gérôme, Wahlberg och andra från skilda skolor och tidsåldrar. *Voilà la différence!*

Uppvisningen egde rum i palatsets centertransept, midt framför den kolossala Händelorgeln, och började klockan 4 eftermiddagen. Om den samma är från vår sida ej mycket att säga. Dessa »gentlemen hafva, säges det, kommit till London att iakttaga våra atletiska metoder och lära, ehuruväl, om sanningen skall sägas rent ut, de mycket sannolikare lemna en sund undervisning efter sig, än taga någon bort med sig. Ja, ett opartiskt begrundande af fakta leder till den slutsats, att svenskarne äro den bäst (*most perfectly*) fysiskt uppfostrade nation i verlden, och att andra kunna samla flere verkligt nyttiga lärdomar från ett system, hvilket hvarje skolgosse i landet är underkastad.» (The Observer).

— »Ingen som sett dem skall missunna dem hjertlig tack för den undervisning de gifvit oss i den fysiska utvecklingens stora sak», och det bör omnämnas, att »denna dags öfningar följdes med största uppmärksamhet af engelska skol- och privatlärare. Många af dem äro de främste att uppmuntra manlig sport och förströelse.» (Daily Telegraph). Denna tidning framhöll äfven en detalj, som jag fäst mig vid: »Den halft sjömanslika, hvita drägten, kantad med ljusblått, bidrog mycket till *the smartness of the appearance»;* under det att en annan anmärker, att »många af dessa gentlemen äro närsynte, men de äro ej ett grand mindre skicklige eller modige än sina *confrères*, hvilket må nämnas som en uppmuntran till de många britter, som anse, att de af denna bristfällighet äro hindrade från alla kroppsöfningar.»

Vår ledare, eller hvad jag skall kalla honom, blef derefter föremål för en hyllning, som skänkte honom och äfven bör skänka alla vänner af svensk gymnastik den renaste tillfredsställelse. Ett stort antal lärare trängde sig kring honom för att tacka honom såsom den förnämste af den kraftiga truppen, för hvad de denna dag varit i tillfälle att lära. Hjertliga och fulla af erkänsla voro de uttryck, hvarmed de gåfvo sin hyllning åt systemet och dess representanter. Efter att sålunda hafva mottagit *a final tribute of popular admiration,* förde major Flood Page flere af oss från den ena tilldragande punkten i palatset till den andra, eller tog man sig ett uppfriskande bad med hoppning och dykning i det rymliga badhuset, tills det var tid att samlas i södra flygeln, der middag serverades för öfver sextio personer, och dit flere af våra vänner äfven voro inbjudna. *The Directors will be glad,* om vi ville dinera med dem, hette det, och jag har ingen

anledning att tvifla derpå. Måltiden var bland de angenämaste, liflig konversation, eldiga viner, och det kulinariska programmet, ett litet konstverk, hvars text, skrifven på vanlig mesopotamisk franska eller vice versa, omfattade rätter för mer än en sittning. Hvad sägs om fem fiskrätter i sträck; förlåt jag satt öfver, men tog skadan ärligt igen vid följande trenne entréer.

Vid hufvudändan af det stora hästskobordet sutto direktörerne för kristallpalatsbolaget, samtlige ståtlige och vördnadsbjudande äldre män, just så som jag tänkt mig typer från *the house of lords*. Ordföranden M'George — vid hans högra sida satt grefve Steenbock — föreslog i formfulländade ord skålarna för drottning Victoria och Sveriges konung, hvilka besvarades af grefve Steenbock med en skål för England.

Paus — ty nu smattrade signalraketerna, och snart var fyrverkeriet i full gång. En tät dimma hindrade att tillfullo beundra de färg- och fantasirika alstren af engelsk pyroteknik, men de väldiga eldkaskaderna, de skiftande guldregnsraketerna fingo deraf en sällsam magisk färgton, omöjlig att beskrifva.

Åter följde tal på tal. Under aftonen hade director Douglas samtalat med mig om svenska förhållanden, för hvilka han syntes hysa det största intresse, och hvilka jag önskat kunna besvara ändå fullständigare, så hedrad kände jag mig af gråhårsmannens ord. Men tyst i salen, han äskar ljud. Sakta och lugnt, tydligt och klart ljuda hans ord. Han talar för vårt fosterland! »Då jag föreslår en skål för Sverige, är det naturligt att jag talar varmt; mitt hjerta och mitt namn bjuda mig så. I tider af oro fordomdags, då mina förfäder af politiska eller religiösa brytningar drefvos att söka en fristad, stod Sve-

rige öppet för dem. De blefvo väl mottagna i detta land och upptogos bland dess anseddaste medborgare. Ja, flere funno der ett nytt hemland. De minnen mina återkomne förfäder hemförde bevaras inom slägten såsom reliker, hvilka jag från min barndom betraktat med vördnad.» Enkel och kärnfull var den öfriga delen af talet och allmän entusiasmen, hvarmed det mottogs.

Af öfriga tal får ej förglömmas major Flood Page's, bolagets *manager,* hvari han tackade sällskapet, att det efterkommit direktörernas inbjudning och på ett ställe, der de önska att allt, som bidrager till mensklig utveckling, skall vara representeradt, genom dagens uppvisning lemnat ett vigtigt bidrag till förverkligandet af detta mål. Från vår sida uttalades här den tacksamhet vi hyste för det mottagande vi rönt öfverallt i England.

ETT ÖFVERFLÖDIGT KAPITEL.

Jag har ofta, kanske allt för ofta anfört engelska pressens yttranden om vår vistelse i England. Det är visserligen sant, att man ej bör fästa för stort afseende vid dylika efemera uttalanden, men då dessa artiklars författare äro män af facket och de tidningar, hvarur jag tagit citaten, äro så högt ansedda och af hela den civiliserade verlden kända blad som The Times, The Daily Telegraph, The Observer, Army and Navy Gazette med flere, har det varit ett nöje att göra det. Omdömena här hemma komma naturligtvis att blifva mycket olika. Såsom ett karakteristiskt prof må anföras följande profetia af Tidskrifts i Gymnastik utgifvare (1879, s. 732): »Om man skulle föreställa sig våra gymnastiska sällska-

per uppträda hos ett praktiskt folk, exempelvis i England, så måste man af engelsmannen vänta sig den frågan: *huru kunna arbetsamma och kunniga män hafva tillfälle och tid att i främmande länder gifva gästroller i konstmakeri?* Ty detta namn får saken (skall väl vara liktydigt med vår fäktning och gymnastik enligt det så kallade lingska systemet) af oinvigde.» Jag tackar författaren af dessa rader för hans goda åsigt om vår flit och våra kunskaper; hvad beträffar tillfälle och tid, förmodar jag, att han ej haft med den saken att göra. Att gifva gästroller i konstmakeri står åter helt och hållet för hans räkning. Hvad beträffar hr G. L:s qvicka förhoppning (s. 712), »att föreningarna nu erhållit tillräckligt med penningar, så att de ej längre behöfva beskatta sina medmenniskors kassor, och så att de gamle andarne, Styrbjörn Starke, Erik Segersäll och hvad de allt heta, dessa forntidens heroer ej vidare behöfva frammanas ur sina grafvar för att efter mer än tusenårig hvila ånyo sysselsätta sig med vapenlek», lär den, så länge vårt sällskap existerar, hafva lika stor utsigt för sig som profetian (jemför s. 31), utan lär *medmenniskan* G. L:s kassa ännu en gång löpa fara att beskattas, om *herr* G. L. är nog dum att gå på teatern, då han ej älskar att se våra gamla historiska minnen återgifvas i bild eller med handling på scenen.

AFRESA.

»Ah, kläm på locket, så ska' jag dra' till!» Hvad det är odrägligt att packa, vi hade — — — nej det blir för långt att taga adjö i den der stilen. Min vän Jakob, som är qvick i vändningarna, skildrar affärden från hotellet

i London i mera koncentrerad stil. »Steg upp och packade klockan 8, åt frukost klockan 9, kysste töserna klockan 10 och for klockan 11», skref han i sin dagbok, och jag som sqvallrat ur skolan tillägger, att flickorna voro vackra, och att han ej var den ende lycklige.

Ångaren Baron Osy, som förde oss öfver till Antwerpen, befans fullt tillräcklig och hade ej varit så oäfven, om Baronen tagit saken lugnt; men sjön tycktes ej fullkomligt vara hans element, så krånglade han, satte än i det ena hjulet, än det andra, tog sig då och då en svalkande öfversköljning, för att på nytt pröfva sin styrka mot de skummande sjöarna — — på Thamsen, frågar ni tviflande. Nej, förlåt min nådiga, detta var långt ut till hafs. På floden deremot var han sjelfvaste älskvärdheten och lät oss och våra reskamrater, från chimpansen i sin bur, ända upp till de obeskrifligt fula nunnorna (ingen tänkte vid deras åsyn på romantiska trädgårdsmurar och mörka nätter) med deras små vackra skyddlingar, fröjdas åt det vackra vädret. Men vi nalkades Gravesend. Skilsmessans högtidliga stund var inne. Korta och glada voro afskedstalen, ett visst vemod spred sig dock öfver alla oaktadt de lifliga hurraropen och ärliga svenska hissningarna.

Ej många ögonblick stodo åter, och vi skulle skiljas från den man, utan hvilken vår vistelse och våra framgångar i England varit omöjliga, från den man, som ej blott varit den frikostigaste värd, utan äfven genom sitt okonstlade och ungdomsfriska sätt vunnit, nej från första stund eröfrat våra lifligaste sympatier, vår obetingade högaktning och vänskap.

Ångaren saktar sin fart, ned i den lilla farkosten stiga löjtnanterne Armit och Åke Nordenfelt och — ännu några handslag — Thorsten Nordenfelt. — Så

länge det skarpaste öga kan skönja en skymt af våra vänner der de stå upprätt i båten, vifta alla man ännu ett sista farväl. Jag vet ej hvad som grep mig, jag kände mig sorgsen och orolig; jag såg att fler än ett öga glimmade med ovanlig glans — en glans som var ett återsken af rena och allvarliga känslor, hvilka rotfäst sig i ungdomsfriska sinnen. — Farväl!

TILL BRUXELLES.

»Om den der fina herrn ville ro hit med litet plumpudding, skulle jag inte säga nej», utbrast i löjlig ton en af de 41 vid middagsbordet i den eleganta aktersalongen. »Kommer strax», ljöd på ren svenska till hans öfverraskning och vår förnöjelse kyparens svar. Sjön börjar gå hög, och svängrummet på däcket blifver mera obehindradt. »Det är redan mörkt och skönt är att komma uthvilad till Antwerpen; godnatt!» »Far i frid», svarade jag ynglingen, som tycktes lida af akut bleksot. Sjelf stannade jag på däcket för sällskapets skull; jag säger icke hvems.

Vildt vräkte sjöarna och stänkte sitt skum öfver fartyget, vi gåfvo föga akt derpå. Om mitt land och *my country,* om literatur, skön konst och mycket annat samtalades i sju oförgätliga timmar, under det vågornas kaskader spredo sitt fosforescerande trolska sken i den mörka natten. Då vi passerat Vliessingen och hunnit ett godt stycke in på Scheldefloden, bjöd jag henne min hand till stöd. Klockan var redan 3 på morgonen. I hytten K sofvo länge ren »tre friska», och snart inslumrade äfven jag i ljufva drömmar.

Antwerpen är en prydlig stad, der en svensk genast känner sig hemmastadd. *Zie op!* tillropade oss en piga, hvars *lichamelijke opvoeding* ej lemnade något att önska,

under det hon sopade ren trottoaren. Fint, putsadt och hemtrefligt var det öfverallt der vi drogo fram, medan vi i en hast togo en del af stadens många märkvärdigheter i ytligt skärskådande. Öfverallt möttes blicken af flaggor eller andra dekorationer i de nationela färgerna svart, gult och rödt. — Men här gäller att raska på, om vi skola få komma med tåget. Det är den 16:e augusti, *la grand fête patriotique* skall i dag firas i Bruxelles, dit hundratusentals goda patrioter begifva sig för att fröjda sig åt sitt lands sjelfständighet och gifva sina fosterländska känslor luft.

Min Gud, hvilket språktrassel i kupéen. Två holländare tala om socker och tobak, en tysk och en engelsk reporter skräfla i kapp, två unge män planera sina nöjen; hade ej blicken från ett par mörka ögon — qvinliga förstås — då och då händelsevis fallit på eder tjenare och piggat upp honom, hade han sannerligen kommit sofvande till Bruxelles.

I BRUXELLES.

Omsider framme, blefvo vi äfven här mottagne af en landsman, som under de följande dagarne gjorde allt för vårt bästa. Hvad det käns skönt att vid ankomsten till en främmande ort mötas af en ärlig svensk välkomsthelsning! Så i London, så äfven här. Fröjden blifver ännu större, då man finner att vårt land representeras — jag menar nu ej officielt — af landsmän, hvilka förena intelligens och älskvärdhet, och hvilka man från första stund obetingadt skänker aktning och förtroende. Ett svårt arbete hade dock löjtnant Wikander åtagit sig. Från

London förde vi med oss åtskilliga vanor eller rättare ovanor, på hvilka vi ej gåfvo akt, då vi der leddes af Thorsten Nordenfelt, hvars hjerta och kassa ej »stodo på glänt» för oss. Den stora festdagen var som sagdt inne; hvem brydde sig då om främlingen, hvars penningar ej nu egde vanlig lockelse.

Under dessa dagar räknade Bruxelles inom sina »murar» en och en half million menniskor. Det hade derför varit ogörligt att nu finna en tillfällig bostad, om ej löjtnant Wikander efter stora svårigheter lyckats i förväg finna ett hotell nära katedralen, Église des Saints-Michel et Gudule, och det så väl, att allt »manskapet» bodde på ett ställe, hvilket var mycket förmånligt.

Öfverallt synas äreportar, flaggor i tusental, guirlander och alla tänkbara nationela prydnader, på hufvudgatorna pryddes t. o. m. hvarje lyktstolpe med ett par flaggor och ett litet vapen. Storartadt var att se en hel stad i festskrud, och till oerhörda belopp måste anordningarna hafva uppgått. Skada blott att Belgiens nationalfärger ej erbjödo ögat något harmoniskt, något tilltalande. Dessa tre färger, svart, gult och rödt, stälda sida vid sida utan något slags förmedling, gåfvo intryck af sorg och oro, ej af ljus och glädje.

Högtidsklädda skaror draga fram på gatorna, medlemmar af alla slags sällskap med sina festattribut, folk »från landet» och utländingar från alla verldens kanter, alla skola i dag njuta af glanspunkten bland de fester, som pågått här i bortåt två månader. Vi kommo för sent till festen, dock lagom för att se huru skarorna återvände från expositionsplatsen, der den egt rum och dit ministern Burenstam beredt oss tillträde. Här är ju fest hvarje dag, och vi svenskar, som äro alldeles ovana vid folkfester,

få nog vårt lystmäte deraf; men låtom oss först se på staden.

»Huru definiera Bruxelles? För utländingen som dömer af ytan har Bruxelles ingen bestämd karakter. Med sina teatrar, palats, muséer, kyrkor af alla stilar, hotell af alla klasser, krogar som i London, ölstugor som i München, sin park som påminner om Pratern, sin Bois de la Cambre som väcker tankar om Boulogneskogen tyckes det vid första anblicken likna hvarje annan hufvudstad.»

Vi få således se litet af hvarje, om vi skola tro den belgiske författaren af nu anförda ord; derför *en avant, mes amis!* Folkmassorna bölja fram på hufvudgatorna; man kastar sig in i vimlet och följer med strömmen än hit än dit.

Inom några timmar har man hunnit se och beundra Sainte Gudule's allvarliga gotik och storslagna former; det egendomligt sköna rådhuset med dess fina, svindlande höga klocktorn; den belgiska rättvisans blifvande säte, Palais de Justice, hvilket breder ut sin kolossala massa öfver en yta, större än den som intages af San Pietro in Vaticano i Roma. Palatset har redan kostat 46 millioner francs. Grundliga studier; ja det tror jag det, nog räcka de till för mer än balkonversation i brist på väder och vind. Besöken i muséerna togo dock största tiden i anspråk. En studerar med ifver de gamle flamske mästarne; en annan ställer sina steg till det nyinvigda templet för belgisk konst från 1830 till våra dagar, Palais des Beaux-Arts. Af en slump träffa alla våra konstälskare samman i det anmärkningsvärda Musée Wiertz, der begreppen om det sköna komma något på det oklara.

Våra ungdomar föredraga dock här liksom i London att drifva kring på gatorna eller ännu hellre att i de fina

glastäckta passagerna köpa handskar åt sin mamma, munstycken åt sin fina bror eller något roligt åt lilla syster.

För den som ser och begrundar är en vistelse här, till och med under en kort tid, mycket lärorik — Bruxelles ligger ej så inom det omöjligas omfång som London. Här drager man större nytta af hvad man ser, lockas ej af andra intressen oupphörligt hit och dit, utan kan verkligen lyckas få en temligen god föreställning om den charmanta staden och dess märkvärdigheter.

XIII:E FÊTE FÉDÉRALE BELGE DE GYMNASTIQUE,

som pågick den 16—19 augusti, börjas i dag måndag klockan 8 på aftonen med mottagande af de främmande gymnasterna.

Quand, d'un pays petit mais libre
Vous franchissez le seuil,
La sympathie en nos cœurs vibre
Et vous fait bon accueil,
Langues, frontières — faites place;
Voici l'humanité!
Double est le nœud qui nous enlace:
Progrès et Liberté!

Presidenten i festkomitéen helsar sällskap efter sällskap välkomna. Hans korta tal besvaras af dessas ledare; förgäfves anstränga sig talarne, gestikulera och skrika sig hesa, men lyckas sällan göra sig hörda. Trumpetstötarna, som tillkännagifva en ny talare, orkestern, som spelar de olika nationalsångerna, uppmärksammas knapt. Tal på många språk — en ungrare tackade på Petöfis kraftiga men obegripliga modersmål; kort var talet, jag misstänkte nästan något fusk, ty flytande gick det — stoj och musik, trängsel och värme; detta var totalintrycken af den fest,

der det skulle fraterniseras. Salen, festligt smyckad med blommor, flaggor och ljus i alla färger, var in i minsta vrå fyld med gymnaster. Mottagandet var mycket »*amicale, hospitalière et chaude*» — det sista adjektivet superlativast — hvadan jag, efter att hafva tömt en bägare eller två med bekanta från anno 77 och vänner från German Gymnasium i London, begaf mig ut och njöt i den svala natten af att blanda mig in i det friskt pulserande folklifvet.

Jag nämde anno 77, det vill säga gymnastikfesten i Bruxelles 1877. Från detta år har vårt sällskap stått i lifligt samband med Bruxelles' gymnaster. Korrespondens, privat så väl som officiel, har hållit vid lif de vänskapliga känslor, man då fattade för hvarandra. Vi voro derför väl underrättade om detta års fest; redan för längesedan hade vi mottagit inbjudning till svenska sällskap att deltaga deri. I Belgien så väl som i Frankrike har den från Tyskland importerade gymnastiken förlorat sina första behag, den uppfyller ej de fordringar en upplyst tid ställer på gagneliga kroppsöfningar. Gymnastiska öfningar, hvilka om de konseqvent fullföljdes, skulle leda till utbildandet af en akrobatisk färdighet, lämplig för en cirk, men hvilka, då dylik gymnastik ej är ens yrke, stanna på halfva vägen, kunna ej vara tillfredsställande. Akrobatiska öfningar kunna helt naturligt ej vara lämpliga vid skolungdomens fysiska utveckling. Man har insett detta i Belgien, och detta bidrog att höja intresset för vår gymnastik. »Det är från Tyskland denna villfarelse (om hvad som är giltigt i gymnastik) kommer till oss; det är derifrån vi tagit dessa appareljer, på hvilka man gör fåfänga ansträngningar och som en dag hafva till följd en ledvrickning eller ett benbrott — —. Vi fördöma absolut

denna gymnastik» (La Gymnastique scolaire). Men till saken, hvilket här är liktydigt med festen.

Klockan 1 eftermiddagen följande dag voro de 101 deltagande sällskapen med sina 56 fanor, de flesta i skiftande färger och rikt broderade med silfver och guld, alla behängda med minnesmedaljer, samlade på Boulevard du Hainaut. De brokiga dukarna, de olikartade uniformerna — hvarje sällskap har utom arbetsdrägten vanligen *un costume de ville spécial* att »stila i» — gåfvo lif och färg åt den omvexlande taflan. Ordnade sex och sex i hvarje led med fana och namnlapp framför hvarje afdelning sätter sig denna prydliga folkvandring under musikens toner i gång. Men hvar är takten — hållningen under marschen? Intet tvång, lefve friheten, *en avant!* Hr N., svensk officer, som såg saken mera objektivt, är noggrannare: »Flere föreningar gåfvo nästan intrycket af en samling vandrande akrobater; jag behöfver ej säga, huru alldeles öfverraskande fördelaktigt våra landsmän i sina nätta drägter med blåa mössor och företrädda af den blågula fanan, skilde sig från den öfriga mängden, hvaraf endast engelsmännen och ett par tyska föreningar kunde tåla någon jemförelse med dem. Man såg genast att det var *disciplineradt*, bildadt folk, som med det för oss svenskar egendomliga allvaret ämnade visa hvad de dugde till.»

Ja, sträck på er pojkar! *C'est chic ça!* Långsamt slingrar tåget fram till den vackra börsen, der halt göres. Här blefvo af oförutsedda hinder gymnasterna icke helsade af stadens myndigheter, hvilket i stället försiggick vid rådhuset, från hvars balkong de åsågo defiléen på Grand' Place. Derefter styres kursen förbi centralparken, utefter Rue de la Loi till expositionsplatsen, der man hamnar i

de nu utrymda expositionsstallen för att bereda sig till inträdet på arenan.

Denna befann sig framför expositionspalatsets midtelparti, der dagen förut den stora fosterländska festen egt rum. Den halfcirkel, palatset här bildar, var ordnad likt en romersk amfiteater. I dess midt, framför hufvudingången till expositionen, höjde sig den kungliga läktaren, hvarifrån konung Leopold och gemål med uppvaktning åsågo festen.

Klockan 4 eftermiddagen tåga de 12—13 hundra gymnasterna, nu klädda i lättare drägter, in på banan. Hvart blicken vänder sig synas massor af åskådare; på läktarna skimra eleganta damtoaletter i regnbågens alla färger och »fint emaljerade» uniformer. Kring skranken tränges i den omgifvande vackra parken säkert ett hundratusental menniskor, alla lystna att uppfånga minsta skymt af hvad som skall tilldraga sig.

Men nu börjas balen, vore jag färdig att säga. Samtlige gymnaster (vi undantagna) utföra nämligen en slags marsch i *huit serpentines,* starkt påminnande om en större kotiljongstur. De gå först fyra, så åtta, sexton och slutligen tretiotvå i bredd, alla med händerna i sidorna. Det såg ganska festligt ut och slog an på massan; men med rätta kan man fråga, hvad det egentligen hade med gymnastik att göra. Derefter vidtogo de fristående rörelserna, *mouvements d'ensemble,* hvilka gingo raskt och med god ordning, men tydligt lade i dagen brist på giltigt system. Det hela leddes kraftigt af en person, som sjelf föregick med exempel. Derpå följde öfningarna på de efter banans utkanter uppstälda redskapen. Under denna afdelning, *Travail à volonté aux engins,* lades i dagen prof på styrka, synnerligast i armarna, och en högt uppdrifven färdighet.

Från enklare rörelser på parallela och horisontela barrar och med ringar, öfvergick man småningom till mera sammansatta och svåra. Alltid dessa slängningar och vridningar, hvilka, då man sett dem verkställas ett par gånger, förefalla enformiga. Det var svårt att med intresse följa detta slags gymnastik, hvarpå vi redan sett så utmärkta prof, utan att känna sig kritiskt stämd; mycket vore ock att anmärka såväl med klander som beröm. Tager man i betraktande den värma, hvarmed dessa gymnaster omfatta sin sak, den ifver de lägga i dagen vid sina öfningar, förmildras mycket af det, som i följd af ett oriktigt system måste förefalla en efter svensk skola utbildad gymnast löjligt. Fäktning med käppar och ett slags bajonettfäktning samt många andra öfningar, svåra att beskrifva, förekommo äfven.

Under denna afdelning utförde vi vårt program, hvarifrån en del rörelser och all fäktning uteslötos.

Sedan konungen under sin promenad till de olika sällskapen helsat deras ledare och samtalat med flere — »det svenska sällskapet hade två gånger äran att mottaga de kungliga lyckönskningarna» — och derefter afrest, var festen slut. Inom några minuter stodo läktarna tomma och de oöfverskådliga folkmassorna hade åter begifvit sig till staden, der andra nöjen väntade. Gymnasterna samlades på en afstängd plats, der minnesmedaljer utdelades, en till hvarje sällskap.

Nå, tyckte ni att festen var lyckad, har man frågat. Att lemna ett tillfyllestgörande svar torde vara svårt. Storartade och lyckade voro anordningarna, och jag tror, att både gymnaster och publik voro belåtna. En ansedd tidnings (Écho du Parlement) omdöme är: »Vi kunna ej säga för mycket om huru väl denna gymnastikfest lycka-

des.» Den dagliga pressen sparde ej på superlativa uttryck; jag tviflar dock, att turnersällskapens ledare kände sig fullt belåtna, då de till exempel i La Gazette läste följande utgjutelse: »Hvad man fordom beundrade på cirker och som man fann så svårt, verkstälde många af dessa unge atleter med märkvärdig lätthet och en fullständig grâce. Yrkesgymnasterna skola få mycket att göra för att nu väcka vår förvåning o. s. v.» Ja, så uppfattar massan af åskådare dylika öfningar.

Svenskarne voro denna dag *réellement des gymnastes hors ligne*, säger först nämda tidning. Då jag vet, att här hemma en och annan af okunnighet eller andra bevekelsegrunder kommer att söka förringa värdet af vår färd, vill jag åter anföra några ord af en svensk officer, som samtidigt uppehöll sig i Bruxelles. Han har genomgått Centralinstitutet samt verkar som gymnastiklärare, och jag antager således att han är fackman, om han också vid fällandet af omdömen ej intager en så högt lysande ställning som herrar »verkliga gymnaster». »Så fort dessa ofvannämnda redskapsrörelser *(Travail à volonté)* börjat, var stunden för de våra kommen att visa vårt system; de gjorde det också på ett sådant sätt, att jubelropen och handklappningarna aldrig ville sluta, att dd. majestäter begåfvo sig ned från sin tribun för att tacka dem, att alla de främmande gymnastikföreningarne afstannade sjelfmant i sina öfningar för att se på våra, och ändock kunde främlingarne naturligtvis endast uppfatta den precision och färdighet hvarmed rörelserna utfördes, *icke,* hvad som är minst lika vigtigt, deras inbördes ordningsföljd, en sak hvarom de i sin gymnastik icke ega någon föreställning. Korteligen, de våras triumf var fullständig, och man kan ej annat än skänka sitt varma erkännande åt de män, som

offrat tid, penningar och krafter för att sålunda bidraga att göra vårt land fördelaktigt kändt hos främlingen.» (Sydsv. Dagbl. Snällposten). Senare på aftonen samlades mer än 150 gymnaster till en bankett i restaurant du Lac på expositionsplatsen; den var *charmant et plein d'attrait.* Man talade mycket och åt litet. Sedan mr Mignot, *président honoraire de la Fédération belge de Gymnastique,* druckit konungens skål, följde en serie tal för alla dem som medverkat till dagens goda resultat. Man talade på mångahanda tungomål och drack för festkomitéen och mr Mignot, för belgiska nationens patriotism och för ett godt förhållande mellan Belgien och Holland, för pressen, för Cavour och Bismarck tillsammantagna, för alla folks enhet och mycket annat. Våra gossar hade, oaktadt de eldiga talen, de lifliga gesterna, svårt att se glada ut, då de ej till fullo kunde uppfatta hvad som sades.

ILLUMINATIONEN.

Skenet från den illuminerade staden var allt för lockande. Vi motstodo ej frestelsen. Der har ni skälet, hvarför jag nu beder eder följa med på en promenad i den vackra månljusa aftonen. Fagra eller hellre intelligenta läsarinna tag min arm, om jag får lof. Jaså, ni drager er för dylika folknöjen; var bara lugn, vi äro ej nu i Stockholm under festen för Vega eller någon likartad tillställning. Tiden är visserligen långt liden, men hvad gör det? Några fulla busar — *passez-moi le mot* — af vår privilegierade svenska ras synas ej till. Nej, här roar man sig, valloner och holländare, flamländare och fransmän som snälla barn tillsammans. Alla äro glada, skämt och glam

höres öfverallt. Åkdon äro aflägsnade, och vi promenera ostördt — ett och annat »trångmål» oberäknadt — fram mellan träden på Boulevard du Régent, försjunkna i ljufva tankar, medan vi låta våra ögon njuta af de bländande eldguirlander, hvilka hvälfva sig öfver våra hufvud och sträcka sitt magiska hvalf af fina ljusbågar, så långt blicken når. Derefter passera vi stora parken, hvars väldiga jerngaller smyckats med oräkneliga ljus i gult och rödt; den tredje och minst glada nationalfärgen får tjena som fond. Storartade dekorationer äro här uppresta och i väldig eldskrift läses på dem: *Indépendance — Progrès, Au Gouvernement provisoir* samt årtalen *1830—1880*. Sakta följa vi mängden på Rue royale och instämma i dess beundran af denna storartade illumination, som himmeln synes beskydda. Månen bleknar vid sidan af detta ljushaf. Vi stanna på Place du Congrès framför Leopold I:s kolonn, som höjer sig bakom en linie af spiror, hvilka uppbära ett haf af ljus, hvaröfver hundratals flaggor svaja. Klarast af allt strålar jättelikt *Au Congrès national le peuple belge*.

Innan vi skiljas, tillåt mig erbjuda en läskande dryck. *Lambic*, det nationela flamska ölet, skall med sin syrliga och kraftiga must vederqvicka oss efter den ansträngande promenaden och med sin ljufliga svalka läska vår gom. *Ah c'est ça*, ni föredrager limonad. *Garçon, une grénadine! A votre santé! — Au revoir!*

Innan jag går till hvila måste jag höra, hvad mina fine bröder, *Messieurs les officiers suédois*, hafva att förtälja om aftonens briljanta soaré hos engelske ministern, sir Savile Lumley, dit de i uniform medtagits af svenske ministern. Idel storfolk! Då konungen jemte familj an-

ländt, presenterade värden för dem sina hedersgäster, sir Truscott, Londons lordmayor samt *aldermen and sheriffs*, samtlige tillhörande Londons delegation till den fest Bruxelles' kommunalstyrelse gifver två dagar senare. Ministrar och medlemmar af diplomatiska kåren, åtföljda af sina damer, *gentlemen and ladies*, tillhörande den engelska kolonien i Bruxelles, samt officerare af många nationer fylde ministerhotellets eleganta salonger.

»Tolf hundra gymnaster hade inbjudits att infinna sig vid Luxembourgstation (18 aug.) klockan half sex på morgonen för att med bantåg begifva sig till Groenendael (ett förtjusande vackert ställe ej långt från staden) och till fots återvända till Bois de la Cambre; men, oh menskliga svaghet! Knapt 60 atleter hade hörsammat kallelsen; trötthet från måndagen, aftonens bankett och enligt hvad onda tungor säga, månskenspromenadernas förledande behag hade hållit de öfriga hemma.» (J. de Brux.). En täfling egde dock rum, hvarvid *la Societé de Londres* knep sig *un prix de la plus grande distinction*. Svenskarne hörde naturligtvis till de hemmavarande. Privat uppvisning följande dag och framför allt dagens kavalkad — ja ni förstår, vi skänkte efter utflygten, hvaruti det dock obestridligt hade varit skämtsamt att deltaga.

DET HISTORISKA FESTTÅGET.

Ryktet hade redan mält, att detta festtåg skulle blifva något utomordentligt. Man talade om den million francs som gått åt för tillrustningarna, om huru hela landet intresserade sig för denna dags fest o. s. v. — ja, ett

dermed jemförligt skådespel skulle man sällan få se. Genom svenske ministern C. Burenstam, hvilken ej lät officiela fester hindra sig, att alltid på ett fint och älskvärdt sätt bereda de unge landsmännen all möjlig trefnad under deras korta vistelse i Bruxelles, erhöllo vi biljetter till läktarna vid Palais de Justice.

Efter en timme af olidlig väntan under rötmånadens brännande sol förkunnade musiken, att tåget var i annalkande. Öfver en timme behöfde det för att passera, ty blott steg för steg gledo de väldiga vagnarna och drogo skaror af musikanter och sångare, damer och riddare, allegoriskt klädda personer samt krigare från olika århundraden, gående eller ridande, förbi. Mer än 1,500 personer, deraf 900 ryttare samt 15 musikkårer, flere till häst, deltogo i tåget. 150 hästar och 24 oxar användes för att fortskaffa de kolossala dekorationspjeserna. Beskrif ett dylikt skådespel med thy åtföljande hastigt vexlande intryck den som kan! Jag nöjer mig med att omtala, att tåget, som denna och följande dagar drog genom stadens större gator från klockan 1 till efter 6 hvarje eftermiddag, bestod af 11 grupper. Men detaljerna — ja vid alla gudar — derom vore mycket att säga; det blefve likväl en kulturhistorisk redogörelse, omfattande en betydande kostym- och annan konsthistoria, för mycket för att ens våga försöket att skildra, specielt då det är omöjligt att minnas. Något vill jag dock, tack vare det officiela programmet, berätta härom. Föga upplysande blifver dock texten till de *tableaux vivants,* jemte vederbörliga attribut skimrande i rik färgprakt — guld, silfver och brons, konstnärligt ergig förstås — samt för öfrigt återgifvande hela färgskalan i brokig vexling, hvilka här upprullas för en verld af åskådare, under det sångerna

egendomligt klinga och musikens toner förhöja taflornas tidsfärg.

Första gruppen framstälde Belgiens gamla kommuner. Ett sextiotal riddare, iförda kostymer från XIII:de, XIV:de, XV:de och XVI:de århundradena samt stoltserande med brokiga sköldemärken, rida under trumpetmusik förbi och följas först af en skara fotfolk med stafvar, standar och gammaldags emblem för yrken och gillen i händerna samt derpå af de kommunala friheternas char. — Sjutton amazoner — skönheter? — föreställande de sjutton provinserna, Bourgogne's standarbärare, Filip den gode i sällskap med riddare af det gyllene skinnet, trumpetare, pukslagare och sångare utgöra den andra gruppen. Men innan den tredje gruppen träder fram, trakteras vi med egendomlig musik från XVI:de seklet och få se en god del af detta tidhvarfs märkliga personer passera revy — standar med porträtt, ganska fint utförda på mörk guldgrund.

Och kommo derefter Maria-Teresias cortège (3:e gruppen); — Leopold I:s bild, strålande i guld och omgifven af patrioter (4:de gruppen); — Åkerbrukets vackra char med ett gyllene oxhufvud i »framstammen» samt fint ordnade naturalistiska prydnader och några tilltalande grupper landtfolk, det hela fortskaffadt af 24 väldiga långhornade oxar; till denna grupp (5:te) hörde äfven Bryggarnes vagn, uppbärande en glad Gambrinus, som, sittande à la Bacchus på ett väldigt fat, glädjestrålande höjde en skummande seidel upp till andra eller tredje våningen af närliggande hus; — Industriens eller handtverkeriernas grupp (6:te), i hvars midt charen från Liège uppbar en fruktansvärd arsenal af förstörelseredskap.

I den återstående delen af detta storartade karnevalståg, eller hvad det skall kallas, voro Handel och Sjöfart

(7), Jernvägar (8), Konst och Literatur (9), Pressen (10) behörigen representerade, hvarpå det hela afslöts af Le char de la Belgique. Rikt, öfver måttan rikt för att gifva intryck af högtidlig glädje, voro samtliga vagnarna utsirade. Le char de la Navigation uppbar ett af dessa graciösa, på sjön aldrig synliga fartyg, hvilkas former vi så väl känna af finare krokaner och bilderböcker.

Storartadt var skådespelet i sanning. Blott ett land, der all slags industri står på sin höjdpunkt, kan åstadkomma något dylikt. Något som påminde om landets religion förekom ej. Katolska religionen som dock är så rik på resurser, då det gäller att festa! Skälet var helt enkelt: kyrkans furstar, hvilka helt och hållet negligerade nationens fester, nedläto sig ej att deltaga i den allmänna glädjen. »Sanningens» förkunnande tycktes hafva hindrat deras fosterländska känslor att gifva sig luft.

Minnena från dessa dagars fester borde stråla som stjernor af första ordningen, jag förmår ej skildra deras glans, hvilken för oss troligen fördunklades något genom det skimmer af glädje och ljus — likt norrsken i nordisk vinternatt — vistelsen i England ännu spred öfver allt, hvad vi sågo under denna flygande visit i festernas stad.

"ANSTRÄNGNINGAR."

»Sörj ej den gryende dagen förut,
njut af den flyende hvarje minut.»

Ja, inte skola vi sofva bort eftermiddagen i en stad, der allt går festligt till väga, flamländare och valloner lefde ju dessa dagar som riktigt fest- eller fästfolk; jag trodde att folk, som lefvat 50 år tillsammans egent-

ligen borde fira sitt guldbröllop; men här njöts, som man njuter i ungdomens vår. Hurtigt roar värdfolket både sig sjelfva och sina gäster. Nöjen fattas ej, har du pengar, så njut! Man stannar dock i valet — under ett par minuter — och så bär det i väg. Vi foro till cirkus Renz. Fåfängt! Efter en halftimmes styft kroppsarbete framme vid biljettluckan — slut — icke ens en ståplats. Lika omöjligt på alla teatrar och jag som redan i förväg njutit att se m:me Théo från Paris såsom Serpolette i Cornevilles klockor på Théâtre royal des Galéries Saint-Hubert. Retfullt! Värmen är tryckande, ehuruväl stjernorna redan tindra på fästet. Vi begifva oss till Vauxhalln för att njuta af god musik och läska våra förtorkade strupar. Entrée 1 franc, men inte en stol, inte ett glas öl kunna fås. Med anspråken på nöjen betydligt nedprutade hamnade jag med sällskap på den nya präktigt inredda Edenteatern. Det var i sanning värdt sina penningar att få komma in, om man också ej på hela qvällen får se en skymt af scenen, der pantomimer, baletter och andra *excentricités* utföras. Sittande i en vacker foyer i grottstil med vattenkonster, lefvande växter och speglar, tröstar man sig vid en grogg, medan blicken forskande och granskande glider från detalj till detalj af den praktfulla i morisk stil inredda salongen. Ändock något.

»Skål bror! Hvad, gäspar du? I så fall tror jag det är skäl att vi gå till kojs. Vi äro ju gymnaster *hors ligne*, och i morgon gäller det att visa sig värdiga de hedersbetygelser vi redan rönt. Vi lunka alltså hem till vårt hotell bredvid Den helige Frälsarens bad att samla krafter.»

TVENNE UPPVISNINGAR.

I Cirque royal hade redan vid vår ankomst samlat sig en synnerligt fin publik, hvaribland många personer, hvilka vi kunde vara öfvertygade skulle strängt kritiskt följa vår uppvisning. Lokalen hade väldiga dimensioner och rymde säkerligen ett par tusen åskådare, men oaktadt den tidiga morgonstunden var det fullt hus eller alldeles »utsåldt», hvilket det bort heta om ej denna uppvisning, såsom L'Indépendance Belge påpekade, varit helt och hållet kostnadsfri för åskådarne. »Den diplomatiska verlden bevistade fulltaligt denna fest. Generalerna och nästan alla garnisonsofficerare voro närvarande.» Huru dermed förhöll sig, lemnar jag derhän; enligt hvad jag såg, fans de belgiske gymnastiksällskapens högsta styrelse tillstädes. Här och der syntes ett och annat bekant ansigte. Artigt och vänligt helsade våra värdar 1877, karabinierofficerarne, på dem af oss de kände igen sedan den oförgätliga dag, då vi detta år gästade hos dem. Musik utfördes af Bruxelles' pompierer.

Något efter klockan 9 förmiddagen marscherade vi in på den med plankgolf täckta banan. Allt gick till vår belåtenhet, ehuruväl de föregående dagarnas ansträngningar varit väl stora. Men i ungdomens vår kastar man lätt af sig all dåsighet och slapphet. Då stunden är inne, och det gäller att »klämma till för fosterlandet», lyder kroppen som en trogen slaf den kraftiga viljan. Vi utförde naturligtvis här samma saker som under vår vistelse i England; jag kan derför ej säga något nytt om programmet. Deremot vill jag roa mig att anföra några af pressens omdömen, på det man ej må beskylla mig för att »måla».

»Vi behöfva ej mera prisa de eminenta egenskaper, som utmärka dessa gymnaster; de odla den klassiska genren: alltid ordning, natur, fulländning, intet af detta sökande efter det bizarra och tillgjorda (*grimaçant*), som ofta utgör grunden för de gymnastiska öfningarna och med rätta uppväcker förskräckelse hos familjmödrar; den svenska gymnastiken åsyftar den harmoniska utvecklingen af alla kroppslemmar och alla muskler; endast ett ögonkast på denna fjerran ifrån kommande elittrupp tyckes bevisa, att detta system vinner sitt mål.» (Journal de Bruxelles). — »Ja, dessa öfningar äro också angenäma att åse genom den bestämdhet, kraft och det behag, hvarmed de utföras. De började med böjningar af alla slag o. s. v. — alla afseende att utveckla hela kroppens muskulatur. Och huru väl ser man ej, att systemet är godt! Alla dessa unga män hafva i sitt yttre de tydligaste bevis på kraft, en märkvärdig hållning och en oförliknelig smidighet.» (L'Indépendance Belge.)

Volksheil, *Revue Gymnastique Hebdomadaire,* hvilken tidskrift, om man får tro en i detta arbete förut omnämd svensk »vetenskaplig» och ytterst »puritansk» tidskrift, är organ för tyska turnarne i Belgien och andra talrika sällskap, i synnerhet i Bruxelles, var ej fullt belåten med det sätt, hvarpå den dagliga pressen redogjorde för gymnastikfesterna, hvarvid man ej påträffade något om »gymnastikens betydande roll för menniskolägtets existens och framtid — ej ett ord!»

»Det är uppskattandet af den gymnastiska rörelsen till sitt rätta värde, som bör ändra sättet att tala derom, ja låtom oss strax säga det, bör i många fall reformera sjelfva sättet att arbeta.»

»Den djupa öfvertygelsen att bidraga till ett så högst nyttigt verk som att arbeta för sitt eget fullkomnande är just basen för hela den gymnastiska bygnaden. Det är denna öfvertygelse, af hvilken våra svenska kamraters ögon gifva ett återsken(!), som har varit främsta grunden för deras förtjenta succès. Det verkar godt att se denna tropp, dessa utbildade män, dessa civila, dessa militärer, under hvilken synpunkt de än presenterat sig för oss. Det är en sann fröjd för ögonen att beundra deras rörelser och deras så noggranna och eleganta sätt att föra sig. Denna vighet, denna uthållighet förråda en lång och ihärdig öfning, denna regelbundenhet, denna disciplin lägga i dagen den fullgode och allvarlige gymnasten. Deras uppträdande bland oss bör helsas med glädje; den skall blifva, hoppas vi, ett stort, vackert och sundt föredöme.»

Tidskriften redogör derefter för programmets särskilda delar. »De fristående öfningarne hafva varit de som blifvit mest bemärkta. — — — Fäktöfningarna äro för visso värda att inordnas bland *les rarissimes* som förtjena att kallas rationela.»

»Med ett par ord, vi äro lyckliga och erkänsamma mot våra svenska kamrater. Deras på samma gång så lediga och så blygsamma sätt (*allure*), deras drägt, så kokett och så passande, deras ålder och deras disciplin skola kunna anföras såsom exempel — vi hoppas, att våra kamrater skola hafva dragit nytta af den lektion de fått.»

Applåderna vid festens slut voro i sanning öfverväldigande. Den väldiga cirken darrade i sina fogar vid de ihållande ropen: *Vive la Suède! Vive les suédois!* Jag trodde att hela bygnaden liksom fordom Jerikos historiska murar skulle störta samman. Bifallet var obehindradt,

ingen förutsatte här något så löjligt, som att publiken skulle uppmanas att icke applådera, hvilket lär hafva förorsakat den grekiska gymnastikens fall för en 3,000 år sedan. »Så dum har väl ingen varit?» frågar ni. Jo, var säker derpå!

Bifallsstormen lade sig slutligen. Mr Eug. Mignot, *président du comité d'organisation,* och mr N. J. Cupérus från Antwerpen, *président de la Fédération belge de gymnastique,* trädde fram och uttalade sig i varma ordalag om vårt besök i Bruxelles och om det svenska systemet samt tackade för den artighet, vi visat genom att erbjuda oss att anställa denna uppvisning offentligt. — Vi blefvo dem ej svaret skyldige.

Då man i Belgien ej har aning om att bringa folk sin hyllning genom att »hissa» dem, omringade vi oförväntadt våra vänner Mignot och Cupérus, båda män i sin kraftigaste ålder och skickade dem under publikens lifliga munterhet i höjden. Detta »gaf åskådarne ett ypperligt tillfälle att studera tyngdlagens olika verkan på menniskokroppen. Detta sätt att visa folk sin gunst genom att kasta dem mot taket, torde hindra mången att knyta förbindelse med sönerne af ekarnas och granarnas land.»

Med ansträngning kunde vi genom den hoppackade jublande menniskomassan bana oss väg till det snedt öfver gatan belägna

Bain Royal, »detta etablissement utan like i Europa». Magnifikare bad i nutida stil är svårt att tänka sig. Lokalen var till trängsel fyld. »Det täcka könet egde ej tillträde till denna simuppvisning, med undantag af två Evas döttrar, som kunnat bevisa sig vara svenskor. Ack, när man är svenska.» Ja ack, när man är tidningsreferent, hvad man kan fantisera!

Enligt det officiela gymnastikprogrammet för festerna egde hvarje sällskap, som önskade deltaga, rätt dertill.

Blott en och annan individ var synlig, och ingen icke svensk lade i dagen någon anmärkningsvärd förmåga i den konst, hvarpå vi nu gåfvo prof.

Vi utförde olika slags simning och hoppning — för hopp var lokalen föga lämplig — allt saker väl kända af hvarje simkunnig svensk.

»Simkonsten har inga hemligheter för dem. — — Då vi se dessa simmare *hors ligne*, hafva vi kunnat öfvertyga oss om, huru mycket det återstår för de våra att lära, eller åtminstone att de borde debutera med att vara *gymnastes accomplis.*» (L'Indép. Belge.)

»Förnyade applåder, allmän beundran. Man vore hågad att säga, ej menniskor utan fiskar, öfvade att simma i takt af en preussisk general, och dertill, hvilka hopp af alla slag!» (Journal de Bruxelles.)

Medan vi voro som bäst »i tagen» gaf sig en gråskäggig man med i leken. Lika raskt och hurtigt, som vi i Stockholms simskola äro vana att se våra äldre män störta sig i det våta elementet, slog han från svigten en volt och klöf med kraftiga simtag det klara vattnet. Den liflige gladlynte gubben var Englands minister, sir S. Lumley, som här visade den förvånade publiken, hvad mandom en åldring, tillhörande en kraftig nation, kan besitta.

Till slut ett prof (ur La Chronique) på blomsterspråk i den högre stilen: »*Légers comme l'oiseau quand ils s'élancent dans l'air sur leurs appareils de gymnastique; forts comme des lions sur le sol, ils nagent comme des tritons quand ils plongent dans l'eau. — Ah! les vaillants et les robustes jeunes hommes! Et comme ils nous reposent et consolent de nos petis crévés!*» Så vackert! så målande!

Till tvenne af de simmande »tritonerna» öfverlemnade mr Faure, *délégué français* från Havre, en jättebukett

röda och hvita rosor såsom ett uttryck af franska gymnasternas sympati för sina kamrater, *messieurs les suédois.*

Morgonens uppvisning i gymnastik var vår förnämsta under hela färden. Såsom jag redan anmärkt, voro många för gymnastiken högst intresserade personer tillstädes, och stora skäl är att antaga, att vårt uppträdande här ej var blott ett nöje för dagen, utan äfven lemnat spår efter sig. Löjtnant Wikander skrifver en månad senare: »— — jag kan uppriktigt försäkra dig, att jag varit stolt öfver mina landsmäns uppträdande i Bruxelles, att det motsvarat eller rättare öfvergått mina djerfvaste förhoppningar, och att jag från alla håll å edra vägnar mottagit de mest smickrande omdömen om din elittrupp och det land den representerade. Edra framgångar skulle med det publikum, som den 19:de befann sig å cirken, äfven i vanliga förhållanden ansetts oerhörd; huru icke mer nu under de extraordinära festförhållanden, under hvilka vi befunno oss här. Om mottagningarna här ej voro så glänsande som i England, tror jag dock i grunden att eder framgång ej varit mindre här än annorstädes. Äfven tror jag, och detta är det vigtigaste, att edert uppträdande skall bära goda frukter.»

TVÅ BJUDNINGAR.

Först arbete, sedan nöje. Vi hade arbetat med nöje, men detta hindrar ju ej att vara beredd på mer af det goda som kallas nöjen. Mycket vill ha mer och mycket fick mer. Genom löjtnant Wikander, anställd vid grenadiererna, ett af Belgiens mest ansedda regementen, voro samtlige officerarne inbjudna på middag till detta regementes officerskår. Svenske ministern deltog i festen.

Tvenne skånska officerare, som uppehöllo sig för tillfället i Bruxelles, voro äfven inbjudna. Den ena festmiddagen är visserligen ej mycket olik den andra. Sätten att vara glad äro dock af många olika slag. Det sätt hvarpå denna aftons gästabud affirades hörde till de mönstergiltigare. Artigare och angenämare värdar än löjtnant Wikanders kamrater, grenadierofficerarne, får man leta efter, lifligare och gladare konversation kan man knapt tänka sig. Få, korta och kärnfulla voro talen. Vid taffelmusikens lifliga toner — Duncklers *Mélodies Suédoises,* bland hvilka förekommer »Kung Karl den unge hjelte», fröjdade våra nordiska sinnen — njöt man af fina rätter och släckte sin törst efter ett utsökt vinprogram.

En annan grupp svenskar tillbragte aftonen mycket skämtsamt hos vår vän från 1877, Joseph Vanneck, en inom den helgiska gymnastverlden mycket känd ung man. Tack vare de ädla safter han lät rikligt flöda, talade man flere tungomål obehindradt. En af de våra föreslog, sufflerad af en liflig belgier, ledigt en skål för en i festen deltagande åldring; det var för en af de gamle vördade patrioterna från 1830.

Olikartade voro hvar och en af dessa fester; våra minnen från dem äro dock öfverensstämmande; de prof på belgisk gästvänskap och gladt umgänge, vi dessa dagar rönte, äro säkert bland våra angenämaste hågkomster från den alltför korta vistelsen bland detta i många afseenden välvilliga och älskvärda folk.

TILL KJÖBENHAVN.

Kom så fredagen den 20:de augusti. Sista dagen af vårt uppehåll i Bruxelles var inne och bittert var att tänka på affärd, — vi hade ännu så mycket ogjordt. Blott ett par timmar tillät den så knapt tillmätta tiden oss att använda i och för beseende af expositionen, Belgiens första nationela industriutställning. Om denna och en mängd fester, möten, täflingar m. m., som pågingo dessa dagar, vore mycket att säga. Tidningarna, tänker jag, hafva till fyllest berättat derom. Vi måste taga vara på den bortilande tiden, och huru kärt det än varit att se sig om ännu litet till, att vara tillsammans med gamla och nyförvärfvade vänner, måste man foga sig i sin lott — att packa in och resa. Öfver Aachen, Köln och Hamburg skulle vägen tagas till Kjöbenhavn, dit vi inbjudits redan före vår afresa från Stockholm. Innan tåget ilade ut från stationen, togo vi farväl af våra vänner, hvilka ganska talrikt infunnit sig att önska oss en lycklig resa.

Aftonen var vacker, natten skön. Månen spred sitt blida sken öfver höjd och dal, medan vi ilade genom Belgiens lifligt omvexlande nejder. I det »heliga» KÖLN fingo vi ofrivilligt tillbringa natten. Tåget hade kommit för sent, och resan måste derför afbrytas. Vi funno oss i vårt öde. Uppe med solen följande morgon, beundrade man Tysklands stolthet den härliga domen, hvars fullbordande nu är ett faktum, hvilket inristats på häfdens blad. Efter en

promenad genom den i jemförelse med domen föga beaktansvärda staden, gick man öfver den storartade jernvägsbron till den på andra sidan Rheinfloden belägna lilla staden DEUTZ, der man utan tanke på den omskrikna qvickheten om eau de Cologne uppfriskade sig så mycket som görligt i flodens lerblandade vatten.

Den återstående delen af *das grosse Vaterland* genomfors utan att efterlemna några glada minnen. Utan vidare intresse blickade man ut öfver de föga omvexlande landskapen och sökte derför sina nöjen »inomhus».

Som vanligt efter längre jernvägsresor trötta och trumpna till humöret ankommo vi på aftonen till HAMBURG. Våra välförsedda karlar skramlade med markstyckena i fickorna, kastade sig upp i droskor och åkte genom en del af staden samt togo sig ett stärkande bad. Hvar och en är sig sjelf närmast. De öfriga, olustiga och trötta, letade sig till Dammthorstationen och delade, då man ej här ville förskingra de lätt räknade svenska slantarna, såsom goda vänner egnar och anstår de anspråkslösa silfver- och nickelmynten för att åtminstone få njuta af en seidel öl och en cigarr, medan de väntade på sina kamrater, som under tiden lefde »gentlemen».

I största trångmål var dock »chefen», då han skulle klarera de pekuniära förhållandena, som genom dröjsmålet i Köln kommit i oordning. För att komma till Kjöbenhavn på bestämd dag, var det alldeles nödvändigt att under natten fortsätta resan. Förgäfves voro ansträngningarna att på lördagsqvällen utfå penningar på resekreditivet, förgäfves försökte man på privat väg vigga en nödvändig förstärkning till den alltför magra reskassan. Dystra utsigter att qvarstanna till måndagen för att utfå penningar och derigenom tvingas att afstå från besöket i Kjöbenhavn.

»Då nöden är störst, är hjelpen närmast», säger ordspråket och denna gång spådde det lyckligtvis sant.

Den tjenst dr Öhrnhjelm här gjorde oss var visserligen af privat natur, men det kraftiga handtag, som, lemnadt af den finske brodern, räddade oss ur många obehag, var af så stort värde, att ingen af oss bör glömma det. Det var ädelt handladt.

Vi foro alltså vidare till KIEL och gungade under natten öfver till KORSÖR, der vi i hastigheten togo ett friskt saltsjöbad, innan vi åter instufvades i tåget, hvilket förde oss genom Själlands leende ängar till *Kongens by*.

I KJÖBENHAVN.

Vi blefvo mycket väl mottagna. Kapten Amsinck, chef för danska arméens gymnastikskola och Kjöbenhavns gymnastikföreningens ledare, hvilken flere af oss helsade såsom en högt värderad bekantskap från en gymnastikfest i Göteborg och ett besök i Stockholm, var vid stationen oss till möte, åtföljd af ett antal unge män, tillhörande nämda sällskap, och förde oss i vagnar till Hôtel Phœnix samt till Hôtel d'Angleterre, der en af vår tids mest kända célébritéter — Sarah Bernhardt — med sällskap bodde för tillfället. Vi hade nöjet att åse den beryktade artistens affärd.

Det var söndag. Detta hindrade dock ej våra förekommande värdar, att sedan inqvarteringen var ordnad, göra oss dagen så glad som möjligt. I deras angenäma sällskap glömdes all trötthet. Efter gemensam frukost, intagen i Hôtel d'Angleterre's vackra festsal, fördes vi kring i staden, hvilken de flesta af oss sågo för första gången.

Rosenborgs intressanta och dyrbara historiska samlingar besågos under utmärkt ledning af en sakkunnig man. Genom detta korta besök erhölls en god inblick i mycket af Danmarks politiska lif och kulturhistoria. Derefter besöktes det verldsberömda museum, der Thorvaldsen hvilar bland sitt snilles alster. Hvilket snille, hvilken alstringskraft! Danmark kan i sanning visa på den genialiska konstnärens odödliga mästerverk och med stolthet säga: Se detta allt har en hyddans son frambragt; genom sitt snille har han förvärfvat heder åt sitt land och åt sig sjelf en obestridlig plats i ryktets Pantheon.

Värmen var tryckande, hvadan vi längtade efter svalka. Vid Ryssenstens badanstalt dröjde vi länge och funno stort behag att hoppa och simma i det salta vattnet. — Att man kan roa sig i Kjöbenhavns välförsedda Tivoli, är en känd sak. Det var också något för »glada gossar». Vi pröfvade rutschbanan och kraftmätarne, åsågo en representation i cirken, njöto af en fin illumination och ett vackert fyrverkeri samt funno oss mer än belåtna öfver den nöjets dag, vi sålunda tillbragt tillsammans med våra glada och artiga värdar.

Genom de många uppvisningarna i England och Belgien hade på sätt och vis förvärfvats en viss vana att alltid hålla sig beredd att åter träda fram. Resans besvärligheter, efter hvilka vi ännu ej hemtat tillräcklig hvila, föregående aftons »friska» lif och, om ni så vill, kanske en tilltagande lust att återvända till nödvändiga pligter — allt detta i förening gjorde, att mången icke kände vanlig håg att »gå

i elden». Detta är min personliga åsigt, hvilken möjligen är motsatt mina kamraters. Jag var dock öfvertygad, att då vår ledare så önskade och förhållandena kräfde det, hvar och en till fullo gjorde sin pligt. Och en pligt var det, att här visa de systematiska kroppsöfningar, hvilka utföras i svenska sällskap, genom det frikostiga och vänliga mottagande, vi rönte från första stunden i Kjöbenhavn, dit vi ju inbjudits att visa våra öfningar, hvarefter en trupp af den danska föreningen skulle gifva en bild af de öfningar, som utföras af dem.

Det bar alltså på måndags morgon i väg till Frederiksbergs officersskola, hvars gymnastikhus den danska föreningens »Formand, Vekseller Hansen, havde ladet smukt pryde med Flag og andre Dekorationer, Tapeter m. m. samt forsyne med en smagfuld terasseformet Estrade for Tilskuerne». Bland de sistnämde befunno sig många af stadens kända personligheter, magistratspersoner, stadsfullmäktige och mycket militär. Under festen, som började kl. 11 f. m. och varade flere timmar, utfördes musik.

Den inleddes af »overpræsidenten» eller öfverståthållaren E. Rosenörn med ett ganska långt helsningstal, hvari han skildrade gymnastikens historia allt ifrån de gamle grekers och romares tid intill våra dagar.

»Derefter tog Præsentationen sin Begyndelse, idet de svenske Deltagere under Ledelse af Lieutenant Balck traadte frem og præsenterede en Række Øvelser, saavel Hugning og Fægtning som egentlige Legemsøvelser, der tilfulde stadfæstede det Renommée, som Gymnastikerne havde vundet i Udlandet. Samtlige Øvelser bleve sete med stor Interesse og hilsedes jævnlig med stærkt Bifald — — — og nu traadte Medlemmer af Kjøbenhavns Gymnastikforening frem og gav ogsaa ved denne Leilighed et fortræffe-

ligt Bevis paa, at Gymnastiken herhjemme allerede i de faa Aar, i hvilken den har været dyrket med Alvor, har arbeidet sig op til et fremragende Standpunkt.» (Dagens Nyheder.) De danska gymnasterna utmärkte sig genom styrka och raskhet; man bör dock anmärka, att den del af deras program som erinrade om det svenska systemet, ej utfördes på sätt, man är van att ofta se i Sverige, eller någon jemförelse mellan deras öfningar i den mera akrobatiska gymnastiken kan göras med hvad vi förut sett, synnerligast i England. Hvad för öfrigt beträffar denna dubbla uppvisning, hvilken var både angenäm och lärorik, hänvisas till »Styrelsens redogörelse». Att här egde rum ett slags täfling mellan oss och »et Udvalg af Kjøbenhavns Gymnastikforening», derom hyste vi vid tillfället ej en tanke. Många jemförelsepunkter förefunnos naturligtvis, väl värda att närmare skärskåda.

Då allt var slut, uppvisningar, tal, hurrarop o. s. v., intogs frukost i Frederiksbergs vackra slottspark, hvarefter hela sällskapet åkte genom staden till hamnen, der den festligt smyckade ångaren Malmö låg färdig att föra de till middagen inbjudne ut till den fashionabla badorten Skodsborg, kändt för sitt vackra läge vid Sundet. Färden utefter den vackra, lummiga själlandska kusten var förtjusande.

I badanstaltens stora sal intogs middagen efter smörgåsbord ute på terrassen. Vid de långa välförsedda borden sutto ett par hundra personer. Glädjen stod högt i tak under hela aftonen. Hade vi under förmiddagen pröfvats uti »androm styckjom», bestodo vi nu till vår heder profvet i »dryckjom». Anledningar att fatta de outtömliga bägarna saknades ej. Än klingade man med sina bordsgrannar rundt om, än »trycktes» man af vänner, som sutto kringströdda

i salen, eller tömdes pokalen med känsla och öfvertygelse efter de lifliga talen. Kammarherre E. Rosenörn utbragte en skål för Nordens konungar. Bankiren Ludv. Hansen talade gladt och hjertligt för oss svenskar och hoppades, att vårt besök skulle lifva de danska gymnasterna i deras sträfvanden. Talen, som alltid åtföljdes af s. k. »fornnordiska», d. v. s. hurrarop, mottogos med jubel, hvilket slutligen gaf sig luft i toner, då gästerna afsjöngo i blandad kör en af J. Helms, dagen till ära, författad sång om qvinlig skönhet och manlig kraft:

»De Skjønne skal Kransene bære,
De Stærke er Skjønhedens Vagt.»

Klockan började redan gå på »småtimmarna», då det glada sällskapet efter en lifvad färd »paa Søen i det smukkeste Veir, som Maaneskin og stille, klar Luft i August Maaned kan frembyde paa Øresundet» återkom till staden och skildes åt efter denna lyckade fest.

Utmärkt väl omhuldades vi under dessa dagar i Kjöbenhavn. Gladare och angenämare kunde de ej förflyta. »Allt stort sker tyst», och här förefans en i största tysthet och blygsamhet arbetande kraft, som vi i främsta rummet hafva att tacka för vår vistelse i nabolandets hufvudstad. Till den man, som genom sitt okonstlade och vänskapsfulla sinne vann vår uppriktigaste högaktning, till vår mest uppoffrande värd, bankiren Ludv. V. Hansen, är det en kär pligt att uttala sin tacksamhet. Den förening, som eger honom till förman, bör känna sig stolt deröfver. Till danska gymnastikens nitiske målsman, kapten Amsinck, stå vi äfven i stor tacksamhetsskuld.

Nu är »sagan» om färden i det närmaste »all», ty då vi i Malmö åter beträdde fosterjorden, var det afgjordt slut på den utländska delen af färden. Med mer än förväntad framgång och under de lyckligaste förhållanden hade vi under dessa trenne veckor dristigt dragit genom land, der vi i sanning fått se och lära mycket. För oss har färden varit af stor nytta och sant nöje; att den öfverallt gifvit en ny anledning till att svenska namnet med heder nämts, bör vara tillfredsställande för hvarje svensk. Att den lyckade färden väckt glädje hos mången fosterlandsälskande landsman, hafva vi erfarit från skilda håll. Första beviset derpå erhöllo vi oförväntadt i Malmö, der hrr L. Beijer och Chr. Berling, oaktadt tiden för vår ankomst var obestämd, satt sig i spetsen för ordnandet af en välkomstfest. I »Stadt Hamburgs» trädgård vid de rikligt försedda borden tillbragte vi en mycket angenäm stund med våra förekommande landsmän. I det lifskraftiga samhällets namn uttalade doktor Chr. Berling ett varmt »välkommen åter». Bankombudet hr Th. Lundqvist utbragte i hjertliga ord en skål för det sätt, hvarpå den käcka »vikingskaran» häfdat fosterlandets heder i främmande land.

I STÄLLET FÖR AFSLUTNING.

Broder Victor Balck!

I enkla och korta drag har jag sökt skildra, hvad vi samtidigt upplefvat, samt återgifva några minnen från dessa dagar af gemensamma fröjder och ansträngningar. Bristande tid och ovana vid literära arbeten hafva flere än en gång frestat mig att afstå från detta företag. Vänskap till dig och kamrater har sporrat till ihärdighet, och frukten deraf är detta lilla häfte.

Detta i korthet om våra minnen; till dessa vill jag lägga ännu ett — ett som har äldre anor — och det är minnet af det sätt, hvarpå du under Stockholms gymnastikförenings nu mera än femåriga tillvaro ledt densamma, huru du alltid visat dig vara en dugande och kunnig man; huru väl du förstått att egga den fysiskt mindre begåfvade till bemödanden, sträfvat att hålla allas intresse spändt samt vid alla tillfällen genom flärdfritt väsen och kraftig vilja sammanslutit de olika elementen till ett helt. Under denna färd blefvo dina krafter i sanning pröfvade, men du redde dig vid alla svårigheter, huru stora de än voro, du var dem alltid vuxen. Med glädje upprepar jag här några ord ur min vän »Folmers» sanna och djuptänkta qväde till dig, då han den 25 april 1880 tolkade våra känslor. Med lif och lust skola vi alltid, det önskar jag af allt mitt hjerta, lystra till dina ord och göra vårt bästa,

»men ödmjukt, öppet oss vi bikta
att äran främst dock tillhör dig.
Med hug, som aldrig än setts svigta,
du fört oss fram på börjad stig.
I oss du mandomsande gjutit
med både dåd och varma ord;
din tro på framgång aldrig trutit,
och starkt din trupp du sammanslutit
med faste viljens Meigingjord.»

»I täfling du förstått att stegra
för allvarslekar städs vår lust;
och vi med dig i spetsen segra
nog skola än i mången dust.
Men om ett nederlag vi lida,
vi skrymtansfritt ge glädjens gärd
åt, att *idén*, hvarför vi strida,
går ikring landamären vida
sin ungdomskäcka segerfärd.»

Stockholm i november 1880.

Elis Erik.

REDOGÖRELSE

ÖFVER

STOCKHOLMS GYMNASTIKFÖRENINGS FÄRD TILL ENGLAND, BELGIEN OCH DANMARK SOMMAREN 1880.

Redan för omkring ett år sedan fick Stockholms gymnastikförening inbjudning från Belgien att deltaga uti belgiska gymnastikfederationens trettonde fest. Presidenten i den komité, som nedsatts att organisera festen, mr Mignot, skref: »Vi hafva ett särskildt intresse att se svensk gymnastik representerad vid vår fest; — en särskild plats skall reserveras åt svenskarne; — kom i stort antal» o. s. v. För att riktigt förstå orsaken hvarför belgierna sålunda voro särskildt angelägna att få oss svenskar till denna gymnastikfest, måste man hafva någon reda på den starka gymnastiska rörelse som sedan några år pågått i Belgien. Den gymnastiska verlden der är nämligen delad i två partier, det som representerar regeringen, med major Docx i spetsen, och det som representerar de belgiska gymnastiksällskapen, med herrar Mignot, Cupérus m. fl. i spetsen. Hvardera partiet har sitt gymnastiska organ*), hvarigenom de underhålla en liflig strid med hvarandra.

---

*) Det förra partiet kallar sig *La féderation des propagateurs de la gymnastique scolaire*, och dess tidskrift, *La gymnastique scolaire*, utkommer en gång i månaden; det senare partiet kallar sig *La fédération belge de gymnastique*, och dess tidskrift, *Volksheil*, utkommer en gång i veckan.

Det som representerar regeringen försvarar det svenska systemet, hvars svenska målsmän ofta citeras i dess tidskrift, och hvilket system säges vara adopteradt i statens skolor; det andra partiet, som är det äldre i landet, har tyskt ursprung och följer det tyska turnsystemet, förnekande sina motståndare kännedom om svensk gymnastik, i det de skarpt kritisera deras verksamhet. Nu inträffar det egendomliga förhållandet, att just svenska gymnastikens vedersakare voro våra bästa vänner och ifrigaste inbjudare. De närde förmodligen en önskan att genom vårt besök få begreppen ytterligare utredda. Således efter en allt sedan vårt förra besök i Belgien lifligt underhållen skriftvexling med de olika partien i Bruxelles, Antwerpen och Namur, beslöt Stockholms gymnastikförening antaga den officiela inbjudningen till ofvansagda gymnastikfest. Förutom det allmänna inbjudningscirkuläret, sändes oss en för svenska gymnaster särskildt tryckt adress. (Bil. IV).

Sedan flere år har det inom vår förening mycket talats om ett besök i England, och då föreningen räknar bland sina medlemmar män som under sommaren syselsätta sig med rodd, kanotning, bollspel m. m., är det naturligt att längtan till sportens hemland var temligen allmän. Redan förra året erhöllo vi genom vår landsmans, ingeniör Thorsten Nordenfelts bemedling, inbjudning från generaladjutanten sir Charles Ellice att besöka lägret vid Aldershot, hvarest anordningar vidtagits att visa oss engelska arméens fäkt- och gymnastiköfningar, i det vi i gengäld skulle visa våra. Af ekonomiska och andra skäl nödgades vi då afstå från färden. Vi omfattade derför med desto större begärlighet samma förslag i år, som vi ju i alla händelser skulle till Belgien, och England då ej låg ur vägen. Dessutom voro vi till en viss grad bundna genom fjorårets

aftal. Vår afsigt med detta besök var, att i England få se och lära så mycket af sport, gymnastik och nationela lekar, som tiden medgaf, på samma gång vi voro villiga, om tillfälle erbjöd sig, att visa vårt fäkt- och gymnastiksystem, så fullständigt vi förmådde. I denna senare önskan stärktes vi ytterligare af en berättelse från England, som en af föreningens medlemmar fått höra på ort och ställe, att en utländsk gymnast, som påstod sig hafva studerat svensk gymnastik och var försedd med Kungl. gymn. centralinstitutets tabeller, erbjudit sig att visa densamma inför engelska arméen. Härför fick han en trupp att inöfva; men då mannen i fråga var fullkomligt okunnig om vårt system, gjorde hans uppvisning fiasko och systemet blef förklaradt odugligt. Vi voro derför angelägna att just på samma ställe der svensk gymnastik, till följd af dålig framställning, blifvit utdömd, tillkämpa densamma åtminstone aktning. Att vi sedermera lyckades vinna så fullständigt erkännande som enskilda och offentliga meddelanden gifva vid handen, öfversteg våra djerfvaste förhoppningar. Vår färd till England hade dock varit omöjlig om icke Thorsten Nordenfelt, så ytterst frikostigt och så fosterländskt stått oss bi.

Från Kjöbenhavns gymnastikförening, som äfven blifvit inbjuden till festen i Bruxelles, men ej varit i tillfälle att resa, fingo vi inbjudning, att under vår hemfärd taga vägen öfver Kjöbenhavn, en vänlig inbjudning som mottogs med stor glädje. (Bil. V.)

Planen var sålunda ganska vidtomfattande och väl förberedd samt lofvade mycket af intresse för deltagarne, hvilket förklarar möjligheten att så många som 41 af föreningens medlemmar befunnos villiga att offra tid och penningar till en färd, som var beräknad att taga 3 veckor i anspråk. (Bil. I.)

Fjorton dagar före afresan samlades de blifvande deltagarne till öfningar. Föreningens ordinarie öfningar sluta nämligen med maj månad. Öfningarna fortgingo sedan dagligen efter ett för en uppvisning i det fria beräknadt schema. (Bil. II.) Detta följdes sedan, så troget som möjligt, vid nästan alla våra uppvisningar. Af deltagarne påräknades fjorton äfven såsom fäktare. Af dessa hade sex genomgått fullständig kurs vid gymnastiska centralinstitutet.

Den 4 augusti lemnade vi Stockholm och anlände öfver Göteborg till LONDON den 8. Den 9 hade vi vår första uppvisning, i ALDERSHOT, tillsammans med officerare och instruktörer af engelska arméen. Vi sågo der all slags fäktning och gymnastik som öfvas i England, såsom värjfäktning, broad sword exercise, bajonettfäktning, boxning, öfningar med single stick, quarter staffs, indian clubs, dumb bells m. m. samt gymnastiska öfningar på parallel och horizontal bars och trapez.

Om fäktningen kan sägas att den icke var öfver medelmåttan, i synnerhet som den öfvades endast med höger hand. Deras öfningar med *dumb bells* och *indian clubs* utfördes deremot med stor styrka och uthållighet och de på *parallel* och *horizontal bars* samt i *trapez* med öfverlägsen färdighet; i det senare slaget af öfningar deltogo endast instruktörer. Boxningen utfördes con amore, med styrka och vighet. Det hela gjorde intryck af mod och friskhet.

De engelska gymnasterna framhöllo af våra öfningar: i fäktningen den vårdade ställningen, snabbheten och framför allt den lika färdigheten på venster som höger hand; i gymnastiken disciplinen och den vackra formen i de fristående rörelserna samt sprången. Dessutom framhölls jemnheten hos alla, »i det att ingen utmärkte sig framför den andre».

Den 10 augusti voro vi i WOOLWICH inbjudna ursprungligen att åskåda en täflan i *cricket*, men anmodades sedan att visa vår gymnastik. Om möjligt rönte vi ännu varmare erkännande vid detta tillfälle. Vi voro här äfven mera oberoende, kunde fullständigare följa vårt schema samt rörde oss i en utmärkt sal inför en utvald publik. Vi sågo i Woolwich fristående gymnastik med soldater, hvilken gjordes dugtigt, men utan system eller formbestämmelser. För välvilja och tillmötesgående vid dessa båda besök vilja vi särskildt hembära vår tacksamhet till major Gordon Cleather och kapten A. W. Anstruther, den förre inspektor öfver gymnastiken i Aldershot, den senare i Woolwich.

Den 12 aug. bevistade vi en högst intressant uppvisning i GERMAN GYMNASIUM, hvilken välvilligt anordnats för vår skull. De gymnastiserande voro alla engelsmän, utom en som var svensk. Vi sågo der samma saker som i Aldershot. Öfningarna på parallel och horizontal bars voro här ej jemngoda med dem vi sett i Aldershot, dock mycket vackra; deremot var värjfäktningen bättre, öfningarna med indian clubs voro öfverlägsna i smidighet och styrka, t. o. m. vackra, då de utfördes af en hel afdelning.

Våra öfningar blefvo synnerligen väl mottagna, och man uttryckte förvåning att samma man kunde deltaga med god färdighet i alla möjliga öfningar. I England, der man i kroppsliga färdigheter visserligen går långt, men ensidigt, förvånade man sig, att samma personer kunde hafva väl öfvade armar, vara goda hoppare, fäktare på flera vapen, simmare o. s. v. En engelsman gör i allmänhet hvad han kallar »gå in för en sak», t. ex. för *indian clubs* eller för öfningar på *parallel bars*, och då öfvar han sig endast härmed, tills han uppnår en otrolig färdighet.

Den 13 aug. voro vi bjudna till PORTSMOUTH för att bevista arméens och flottans täflingar. Dessa försiggingo på garnisonens *recreation ground* och bestodo förnämligast i kapplöpningar med eller utan hinder. Dylika täflingar, då de ej gå till öfverdrift, äro säkerligen utmärkta och vore väl egnade att upptagas bland våra öfningar; men individen framhålles här mycket, och vinnarens namn går genom alla tidningar. Och täflingar af många slag i samma anda äro mycket vanliga i England, ehuru de i somliga spel, t. ex. i cricket ej hafva samma prägel, ty der stå elfva för en och en för elfva. En del språng öfver häst sågo vi äfven här, hvarvid trampolin begagnades.

På SOUTHSEA PIER hade vi en simuppvisning, som, för att vara fullkomligt improviserad, lyckades förträffligt och tillvann sig erkännande, i synnerhet af *the swimming club* och sjöofficerare. Vi visade med bifall något af vår gymnastik.

Den 14 aug. hade vi en uppvisning i kristallpalatset, efter särskild inbjudning från dess direktion. (Bil. III). Detta var kanske vår mest lyckade uppvisning i England. Lokalen var utmärkt, den talrika publiken ytterst välvillig och våra egna lifvade af önskan att hedra sitt land. Bifallet var rikligt, i synnerhet föreföll det oss som om fäktningen slagit an.

Den 16 aug. anlände vi till BRUXELLES och den 17 deltogo vi i den stora gymnastikfesten. Med hågkomst af 1877 års fest afhöllo vi oss från deltagande i de öfrige gymnasternas uppmarsch och s. k. *mouvements d'ensemble*. Då dessa afslutats gjorde vi vår uppmarsch samt började genast öfningarna efter vårt schema, hvilket vi temligen ostörda genomgingo under den otaliga menniskomassans högljudda bifall. Härunder hugnades vi med en visit af

D.D. M.M. Konungen och Drottningen jemte svit. H. M. höll inför fronten ett särdeles vänligt tal till oss om Sverige och svensk gymnastik; i det ögonblicket hade Stockholms gymnastikförening den utmärkelsen att uteslutande vara föremål för hela den församlade allmänhetens uppmärksamhet.

Något närmare iakttagande af de öfrige gymnasternas öfningar var naturligtvis svårt att göra, då vi sjelfva arbetade samtidigt. Vi sågo dock deras *mouvements d'ensemble*, som togo sig präktigt ut som skådespel på något afstånd, då ej detaljerna framträdde. Rörelserna utfördes onekligen hurtigt, ehuru man ej höll så noga på formen, blott tempot var detsamma. Man kan godt tänka sig resultatet, då här sammanförts öfver 1,000 gymnaster från nästan hela Europa. De oss närmast varande gymnasterna utförde de vanliga öfningarna på barr och räck utmärkt och visade prof på oerhörd styrka och balans i kroppen. Denna gång sågo vi äfven en del språng utföras, hvarvid begagnades starkt svigtande trampolin; härigenom får hela språnget en helt annan karakter, än då satsen tages omedelbart från marken, det är nämligen icke gymnastens egen spänstighet som drifver honom i höjden, utan elasticiteten i trampolinen.

Den 19 aug. hade genom organisationskomitéens försorg en utmärkt lokal blifvit ställd till vår disposition, för att, enligt det officiela programmet för hela festen, visa svenska gymnastiken vid en enskild uppvisning, hvartill alla gymnaster inbjudits. Denna försiggick kl. 9 f. m. inför en utvald åskådarkrets, som entusiastiskt belönade oss med bifall. Samma heder kom oss till del vid den simuppvisning som omedelbart härpå egde rum. Denna vår enskilda uppvisning tillmättes en viss betydelse. Här möttes förkämparne från de olika lägren för att se och kritisera. Tvenne af

belgiska gymnastikfederationens målsmän, herrar Mignot och Cupérus, höllo efter uppvisningens slut tal till oss af så märkligt innehåll, att vi taga oss friheten att här återgifva en del af den förres yttrande, hvilket vi erhållit, återgifvet i skrift af honom sjelf: — — — *De notre coté, l'apparition — trop courte — de nos amis suédois laissera des traces profondes. Tout le monde ici vous cite comme des modèles à suivre. Vos jeunes gens, dont la tenue est à la fois si franche, si virile et si modeste, ont conquis toutes les sympathies, et, d'instinct, on fait remonter cette sympathie à la nation suédoise tout entière. Aussi, je puis le dire, vous avez bien mérité de votre pays, et vous avez fait faire un fameux pas à la cause gymnastique en Belgique.* — — — Detta tal har desto större vigt, som det var framsagdt i närvaro af så många gymnaster, hvilka ej alltid uttalat sig välvilligt om svensk gymnastik, och dertill af en bland deras anseddaste målsmän.

I största tacksamhet stå vi dessutom till ministern Burenstam och löjtnant Wikander, som med råd och dåd stodo oss bi.

Den 22 aug. anlände vi till KJÖBENHAVN samt hade den 23 en uppvisning på Frederiksbergs slott tillsammans med Kjöbenhavns gymnastikförening. Om denna gemensamma uppvisning har i danska tidningar mycket talats; den har t. o. m. gifvit anledning till en polemik angående fordran på gymnastiklärares bildningsgrad och sociala ställning m. m. Svenskarnes och danskarnes öfningar hafva i flera tidningar blifvit jemförda med hvarandra. Härvid har det förefallit oss, som om våra danska bröder med en ängslig ifver sökt framhålla den enes eller andres öfverlägsenhet i ena eller andra riktningen, hvadan begreppet täflan starkt framhållits. Härom voro vi naturligtvis i fullkomlig okunnighet, då vi

genomgingo våra öfningar, i det vi med afsigt sökte göra dessa så systematiskt och flärdlöst som möjligt, för att sålunda gifva våra vänner någorlunda begrepp om en daglig gymnastiköfning i en svensk skola eller gymnastikförening. Dessutom har det sig svårt att jemföra öfningar af så skild natur som våra och Köpenhamns gymnastikförenings. Vi möttes, enligt vår uppfattning, för att se hvarandras öfningar, draga all möjlig nytta deraf samt stärka hvarandra i den vackra idé hvarför vi arbeta: allmännare utbredning af gymnastiken såsom vilkor för helsa och kraft. Vi rönte emellertid ett så hjertligt mottagande, så storartad gästfrihet och så många uppriktiga bevis på erkännande vid våra öfningar, att det är Stockholms gymnastikförening en kär pligt att härför hembära sin tacksamhet till bröderna på andra sidan Sundet.

För oss svenskar var det angenämt att få göra bekantskap med Kjöbenhavns gymnastikförening. Vi gladde oss uppriktigt att se deras öfningar och egnade vårt aktningsfulla och odelade erkännande deråt utan tanke på afundsjuka. De vitnade om ett ärligt arbete och mycket god vilja. I sin helhet torde dessa öfningar hafva varit de dugtigaste vi sett under hela vår färd, qvantitativt taget, ty det var i sanning storartadt, hvilken mängd af starka rörelser som utfördes under halfannan timmes tid. Systemet, som i vissa riktningar närmade sig vårt, var i andra väsentligen detsamma vi sett på kontinenten och i England, ehuru rikare på rörelser. Deras fristående gymnastik var ojemförligt bättre, än vi någonstädes under vår färd sett den utföras, ehuru mera vigt lades vid styrkan hvarmed rörelserna verkställdes än vid formen. Deras rörelser på barr, trapez och ringar voro deremot mycket underlägsna dem af samma slag vi sett engelsmän, tyskar, belgier m. fl. utföra. Sprången

voro många och särdeles vackra, om man frånser att trampolin begagnades. De hade i allmänhet ren form samt utfördes djerft. En egendomlig serie rörelser, som kallades *smidighedsövelser,* utfördes på en stor madrass och bestodo i öfverslag samt en del rörelser som förekomma i vår pedagogiska och sjukgymnastik, t. ex. Ligg. 2 B. upplyftn. m. fl. Käppfäktning visades äfven, hvarvid begagnades betydligt längre och gröfre käppar än t. ex. fransmän och belgier bruka vid liknande öfningar; det påminde mest om engelsmannens *quarter staff.* Sjelfva rörelserna eller käppslängarna gjordes med mycken styrka och energi. Tvenne underofficerare visade huggning med en slags lätta och långa värjor, liknande tyskarnes *rappier.* Många hugg gjordes icke, men de som gjordes voro snabba och kraftiga; endast höger hand användes.

Vi hembära vår aktning och tacksamhet särskildt till gymnastikens kraftiga befrämjare i Danmark, kapten Amsinck och bankir Hansen.

Härmed afslutades Stockholms gymnastikförenings färd 1880. För deltagarne har den varit angenäm och lärorik. De hafva lärt sig bland annat, att om frisk och glad anda råder vid gymnastiköfningar, bidrager denna väsentligen att, på frivillighetens väg, få folk att deltaga deri. För oss var det någonting ovanligt att se den hängifvenhet och ihärdighet, hvarmed dessa engelsmän, belgier m. fl. deltogo i öfningarna. Det råder lif och glädje härunder, alla äro roade och visa stark ambition. Hvarje bildad engelsman tyckes anse för en pligt mot sig sjelf och fosterlandet att hålla sin kropp stark och frisk. Derför frågas det icke, *om* man syselsätter sig med kroppsöfningar och sport, utan *hvad slag* är det som roar mest. Låt vara att de ofta bedrifva sina öfningar ensidigt och kanske skulle

mången »verklig» gymnast här hemma fördöma dem på den grund; men det säkra är, att individerna äro sunda både till kropp och själ.

I Belgien förefaller det som om gymnastiken hade en mera demokratisk prägel än hos oss. De förmögnare hafva ännu ej lärt sig inse nyttan af kroppsöfningar som motvigt mot veklighet. För sina penningar skaffa de sig nöjen, som ruinera kroppen, men använda dem sällan till helsans stärkande, förr än den kanske är bruten.

Utom den mera enskilda nyttan och nöjet för deltagarne i denna färd, kan man trygt säga, att den haft det goda med sig, att svenska namnet blifvit med aktning omnämdt i utlandet, enär de förnämsta tidningarna i England och Belgien hafva innehållit välvilliga uppsatser om vårt uppträdande. Man har i Belgien talat om att sända 2:ne officerare till Gymnastiska centralinstitutet i Stockholm. Den inom belgiska arméen inflytelserike general van der Smissen har uttalat sig härför. Belgiska tidskriften *Volksheil,* som annars ej plägat uttala sig berömmande om svensk gymnastik, har i trenne nummer upptagit redogörelser om vårt uppträdande, ungefär i samma berömmande anda som de dagliga tidningarna. En anmärkning som härjemte blifvit gjord, att vi ej, som man hade hoppats, visat svenska systemet från dess första grunder till dess yttersta konseqvenser, har redan blifvit gendrifven. Vi hafva nämligen till tidskriften insändt en förklaring öfver omöjligheten att på en timme visa den mängd af rörelser som innefattas i ett helt system. Detta blefve ju i alla fall omöjligt, då man ej kunnat medföra hela gymnastiksalar eller nödiga redskap. Vi hade, som synes af schemat, gjort ett ganska fullständigt urval af de bästa rörelserna; och sällan torde

en dagöfning, t. o. m. hemma i Sverige, förekomma efter rikare urval.

Dessa gymnastmöten äro i utlandet, i synnerhet i Tyskland, Belgien och Frankrike, så ofta förekommande och skilja sig från andra korporationers eller sällskaps möten hufvudsakligen deri, att här talas mindre, men handlas mera. Och nyttiga äro de utan tvifvel; lärdomarna komma nästan omedelbart.

Från ett visst håll här hemma har ändamålet med färden redan blifvit ovänligt bedömd. Hade vi ej lyckats, kunde hvarje svensk haft rättighet att uttala sitt missnöje; men då vi hedrat oss och Sverige, är det obefogadt att klandra.

Den ekonomiska sidan af färden har utfallit särdeles gynsamt. Hvarje deltagare bidrog före afresan med 100—300 kronor, hvarjemte föreningens kassa tillsköt 3,700 kronor, och — tack vare Thorsten Nordenfelts storartade gästfrihet i London — hafva våra utgifter endast öfverstigit tillgångarna med ett par hundra kronor.

STYRELSEN.

Bilaga I.

Deltagare i Stockholms gymnastikförenings färd 1880.

Adolf Aspengren.
*Victor Balck.
Fredrik Berling.
Allan Broman.
Jakob von der Burg.
Sven Christerson.
Erik Christiernin.
*Carl Cramér.
E. Fogelström.
Aug. Freit.
Emil Haasum.
James Haasum.
Arthur Hafström.
*Karl Hartzell.
Lorentz Haustedt.
Jakob Iverus.
Pål Johnson.
Ludv. Kallin.
Gustaf Kantzow.
Richard Larsson.
Bruno Liljefors.
*John Löwstädt.
Gustaf Mellin.
Karl Mesterton
*Gustaf Nerman.
Gustaf Nyblæus.
*Ludvig Petersson.

*E. Påhlman.
Gösta von Rosen.
Otto Scherstén.
Gustaf Schmidt.
Erik Scholander.
Arendt Silfversparre.
*Ernst Stavenow.
Adolf Sylvan.
E. Tengelin.
Alfred Ullstedt.
Rutger Wachtmeister.
Erik Wagner.
*Folke Wancke.
Ernst Wester.

---

* Deltagare i färden till Bruxelles 1877.

Bilaga II.

Stockholms gymnastikförenings öfningsschema sommaren 1880.

A. *Fäktning:*

1. Florettfäktning på led under Kapten Haasums ledning.
2. Sabelfäktning på led under Löjtnant Balcks ledning.
3. Bajonettfäktning på led under Kapten Haasums ledning.
4. Kontrafäktning på florett (2 par).
5. Fäktning på sabel efter inöfvade turer (1 par).
6. Kontrafäktning på bajonett mot sabel (1 par).
7. Kontrafäktning på värja mot dolk (1 par).

B. *Gymnastik:*

1.
   - a) Vändningar och formeringar.
   - b) Fotslutn. o. utåtvridn.
   - c) Hfd. Rr.
   - d) St. inl. till fria språng.
   - e) Str. nigst. 2A. deln.
   - f) St. inl. till fria språng.
   - g) St. 2A. strn.
   - h) Str. gångst. (b) sidböjn.
   - i) Str. gr. st. framåt-nedåt-böjn. o. bakåt böjn.
   - j) Fotflyttn. framåt o. till sida m. 2 kn. böjn.
2. Str. utfallst. (b) 2A strn. framåt, utåt, uppåt.
3. Häf. Rr. (underhäng. omslagsgång).
4. Hjulning på led.
5. Str. vågviststödj. 2A. strn. (:)
6. Fotflyttn. framåt o. till sida m. 2A. strn.
7. Str. gr. st. kastvridn.

8. Hvilgr. st. sidböjn.
9. Böjtåst. 2A. uppstrn. o. 2kn. böjn. (hastigt).
10. Str. utfallst. (a) A. skiftn. samt A. o. B. skiftn.
11. Str. st. R. böjn. bakåt m. kedje-länd-stöd.
12. Mellansprång på led m. stöd på sidomäns axlar.
13. Marschöfningar: vanlig, stora steg, korta steg, på tå, språngmarsch, vändningar och uppslutningar.
14. Handf. sideshålln.
15. Språng:
    a) Anspr. öfverslag (plint).
    b) *Hästen på tvären:*
        1) Anspr. öfversprång m. åtvändn.
        2) Anspr. mellansprång o. yttersprång (échappéer).
    c) *Hästen på längden:*
        1) Anspr. öfversprång (rätt öfver).
        2) » » (baklänges öfver).
        3) » språng till stående ställning i sadeln.
        4) » öfversprång i ström (»vilda jagten»).
        5) » » med 1, 2, 3 man i sadeln.
    d) Fria språng.
16. St. 2kn. böjn. m. 2A. förn.
17. Famnutfallst. (b) 2A. slagn.
18. St. 2A. rundn. m. sidovridn.

Bilaga III, a.

CRYSTAL PALACE COMPANY,
CRYSTAL PALACE, S.E.

9 August 1880.

Dear Sir,

I am instructed by the Directors to request that the members of the Stockholm Gymnastic Club will give a gratuitous performance at the Crystal Palace on Saturday next 14th, and the Directors will be glad if the members of the Club will dine with them after the performance.

Yours faithfully
S. Flood-Page,
Manager.

T. Nordenfelt. Esq.

Bilaga III, b.

Crystal Palace Company,
Crystal Palace, s.e.

14 August 1880.

Sir,

I have much pleasure on behalf of the Directors of the Crystal Palace in thanking you as the President of the Stockholm Gymnastic Club for the kindness which has induced you and the members of the Club to come to the Crystal Palace to day to give, on the invitation of the Directors, a gratuitous performance, in order to show the people of England the great proficiency which Sweden has attained in special gymnastic exercises for the development of the body.

I am, Sir,
Yours faithfully
S. Flood-Page,
Manager.

The President
of the Stockholm Gymnastic Club.

Bilaga IV.

XIIIe FÊTE FÉDÉRALE BELGE DE GYMNASTIQUE

AUX GYMNASTES SUÉDOIS

Bruxelles (Hôtel de Ville)
Date de la poste.

Messieurs & Chers Camarades,

La Nation Belge se prépare à célébrer solennellement cette année le cinquantième anniversaire de son indépendance.

Les fêtes qui s'organisent auront un caractère exceptionellement grandiose. Notre pays veut montrer quel développement cinquante années de paix et de liberté ont donné à toutes les branches de son activité.

Dans ces grandes manifestations des forces vives d'un peuple libre, la Gymnastique ne pouvait être oubliée. La Fédération Belge de Gymnastique a confié aux Sociétés Fédérées de l'agglomération Bruxelloise le soin d'organiser à cette occasion la XIIIe fête fédérale. Cette mission a été ratifiée par le Gouvernement qui a fourni les moyens de la mener à bonne fin.

La fête officielle aura lieu le 17 Août, devant les Palais de l'Exposition Nationale. Le lendemain, une fête d'un caractère plus intime, avec concours d'exercices libres, sera offerte aux Sociétés dans les environs de Bruxelles.

Le programme détaillé vous sera envoyé bientôt.

Quelles que soient les conditions favorables qui nous font espérer un grand succés, notre espoir serait déçu et la réussite nous paraîtrait incomplète, si nous ne voyions accourir en grand nombre nos amis gymnastes d'au delà la frontière.

Nous savons que nous pouvons compter sur nos frères de Suède, qui nous promirent leur concours dès que l'organisation de notre fète fut décidée. Aussi nous nous sommes permis déjà d'annoncer leur participation, sachant bien qu'elle serait l'un des éléments de succès de notre fête.

Nous accomplissons une tâche bien douce en les remerciant, dès à présent, des nombreuses marques d'amitié et de sympathie qu'ils nous ont données. Leur séjour parmi nous sera une véritable joie pour les Gymnastes Belges, qui ont à cœur de leur témoigner leur reconnaissance et leurs vifs sentiments de fraternité.

Nous espérons, Messieurs et chers Camarades, que vous voudrez bien faire bon accueil à notre invitation; nous serions heureux de recevoir vos adhésions définitives, le plus tôt possible.

Au nom de la Fédération Belge:

Le Secrétaire, **Eug. De France.**

Le Président, **N.-J. Cupérus.**

Au nom des Sociétés organisatrices:

Le Secrétaire, **Jean Volders.**

Le Président, **Eug. Mignot.**

Bilaga V.

KJÖBENHAVNS GYMNASTIKFORENING.

Da Kjøbenhavns Gymnastikforenings Bestyrelse gjennem et Medlem af denne, Kaptejn Amsinck, har bragt i Erfaring, at en Trop Gymnastikere fra Stockholms Gymnastikforening agte at deltage i den internationale Fest for Legemsøvelser i Bryssel den 17. og 18. August, og at Tilbagerejsen derfra ventes at ville gaa over Kjøbenhavn, har Bestyrelsen anset det for en kjær Pligt at benytte den gunstige Lejlighed til at gjøre et Forsøg paa at vise sine Medlemmer en Prøve paa den saa højt ansete svenske Gymnastik. — Paa Bestyrelsens Vegne tillader Undertegnede sig derfor at anmode de fra Bryssel hjemvendende svenske Gymnastikere om at gjøre vor Forening den Glæde at standse nogle Dage her i Byen, hvor de ville blive modtagne som kjærkomne Gjæster.

Der vil i Tilfælde af gunstigt Svar blive sørget for et Lokale, hvor vore Gjæster i Overværelse af et indbudt Publikum, — saafremt de maatte være villige til at gjøre os den Ære —, ville faa Lejlighed til at fremvise deres Øvelser, hvorefter en Trop af vor Forening vil gjøre sit Bedste for at give et Billede af de fleste af de Øvelser, der foretages i denne.

I det Haab, at Forholdene maatte tillade Stockholms Gymnastikforening at modtage denne vor Indbydelse, anmodes den højtærede Bestyrelse om, at dens Svar paa Grund af den fremrykkede Tid maa blive os tilstillet saasnart gjørligt med Med-

delelse om, hvilke Dage der bedst maatte konvenere Foreningen.

Selvfølgelig vil undertegnede Bestyrelse drage Omsorg for de forventede Gjæsters Indkvartering under deres Ophold heri Staden.

Kjøbenhavn den 23de Juli 1880.

P. B. V.

E. Emil Rosenörn,
Foreningens Præsident.

Til
Stockholms Gymnastikforening.

INNEHÅLL.